

وزارت جهادکشاورزی

سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل

بولتن اطلاع‌رسانی امور بین‌الملل

شماره ۱

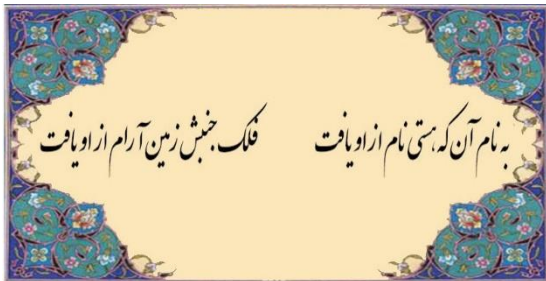
خرداد ۱۴۰۰

فهرست مطالب

سخن سردبیر	۲
اخبار	۳
برگزاری کنفرانس بین المللی آموزش جنگل - حسین بدری پور	۳
برگزاری نوزدهمین نشست کمیته بازنگری اجرای کنوانسیون مقابله با بیابانزایی ملل متحد - ساغر داراب زند	۵
برگزاری کارگاه مشاوره تخصصی منطقه ای آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش جهانی جنگل - حسین بدری پور	۷
برگزاری شانزدهمین نشست مجمع جنگل ملل متحد - محمد تقی ابراهیمی خوجین	۹
تعویق پانزدهمین نشست کنفرانس اعضا، متعاهد کنوانسیون مقابله با بیابانزایی - حسین بدری پور	۱۰
آشنایی با مراکز و مجامع بین المللی	۱۱
معرفی سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) - مژگان اقبالی	۱۱
معرفی کمیته همکاری های مشارکتی بخش جنگل - ساغر داراب زند	۲۱
مشارکت های داوطلبانه ملی به اهداف جهانی جنگل - حسین بدری پور	۲۴
آشنایی با بازار ظرفیت سازی کنوانسیون مقابله با بیابانزایی - بهنوش قاسمی	۲۵
آشنایی با آکادمی یادگیری الکترونیک فائو - بهنوش قاسمی	۲۵
آشنایی با اطلاعات حریق برای سیستم مدیریت منابع ناسا - حسین بدری پور	۲۷
گزارشات	۲۷

- دهه احیا اکوسیستم ملل متحد ۲۰۳۰-۲۰۲۱ - حسین بدری پور ۳۷
- تاریخچه مختصری از برنامه ارزیابی منابع جنگلی جهان - ساغر داراب زند ۳۰
- نام گذاری سال بین المللی مرتع و دامداران - حسین بدری پور ۳۴
- روز جهانی مقابله با بیابان زایی و خشکسالی در سال ۲۰۲۱ - ساغر داراب زند ۳۶
- معرفی کتاب و دستورالعمل های فنی ۳۸
- مروری بر تاریخچه و فعالیت های ۷۰ ساله برنامه ارزیابی منابع جنگلی جهان و دیدگاه های آتی - ساغر داراب زند ۳۸
- معرفی دستورالعمل تدوین سیاست مؤثر جنگل - حسین بدری پور ۳۸

سخن سردبیر

روابط بین الملل علم برقراری ارتباطات و تعامل هدفمند میان بازیگران عرصه بین الملل با یکدیگر و با جهان فرای مرزهای ملی با استفاده از ابزار دیپلماسی و قواعد حقوق بین الملل به منظور کسب موقعیت برد - برد جهت صیانت از منافع واحد سیاسی متبوع یا منافع گروهی واحدهای همسو در این عرصه می باشد. بر همین اساس، نقش و کارکرد ویژه دفتر امور بین الملل خاصه در دستگاه های حاکمیتی و تخصصی عبارت از تشریح و تبیین راهبردها و اهداف کلان در بعد تخصصی و

هیئت تحریریه

مدیر مسئول: عباس سمعی - مدیرکل روابط عمومی و

امور بین الملل سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سردبیر: حسین بدری پور - سرپرست معاون روابط عمومی و

امور بین الملل سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

مدیر داخلی و اجرایی: ساغر داراب زند کارشناس دفتر

روابط عمومی و امور بین الملل

همکاران این شماره: حسین بدری پور، ساغر داراب زند،

محمدتقی ابراهیمی خوجین، مژگان اقبالی، بهنوش قاسمی

استفاده از مطالب با ذکر مترجم یا نگارنده و مأخذ بلامانع است.

منتشر خواهد شد، درصدد است تا مجموعه‌ای از اخبار و اطلاعات مرتبط با آژانس‌های تخصصی ملل متحد، کنوانسیون‌های محیط‌زیستی، نشست‌های بین‌المللی سیاست‌گذاری محیط‌زیست و کارگاه‌های آموزشی مرتبط را اطلاع‌رسانی نماید.

جهان امروز، جهان ارتباطات است و هر یک از خوانندگان محترم در حیطه تخصصی خود دسترسی به اخبار و اطلاعاتی مرتبط با دامنه فعالیت این بولتن دارند، لذا به منظور غنابخشی به این بولتن، از خوانندگان محترم خواهشمند است علاوه بر ارائه اخبار و اطلاعات از منابع معتبر بین‌المللی، ما را از نقطه‌نظرات سازنده خود محروم نسازند. راه تماس با ما پست الکترونیک Bulletin.international@frw.ir می‌باشد.

اخبار

برگزاری کنفرانس بین‌المللی آموزش جنگل

کنفرانس بین‌المللی آموزش جنگل از تاریخ ۲۲ لغایت ۲۴ ژوئن سال جاری میلادی برابر با ۱ لغایت ۳ تیرماه ۱۴۰۰، با مشارکت فائو، اتحادیه بین‌المللی سازمان‌های تحقیقاتی بخش جنگل، سازمان بین‌المللی الوار گرمسیری، مرکز تحقیقات بین‌المللی بخش جنگل و مرکز جهانی

تدوین برنامه‌های اجرایی لازم جهت تنظیم و برقراری ارتباط با سایر بازیگران و واحدهای سیاسی بر اساس اهداف ترسیم شده و نمایندگی مؤثر دولت متبوع در مجامع بین‌المللی ذی‌ربط در راستای حفظ منافع ملی یا گروهی واحدهای همسوم می‌باشد.

در این راستا، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به‌عنوان متولی حفظ، احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی و پایدار از منابع طبیعی کشور در جهت دستیابی به اهداف و اجرای وظایف محوله و به استناد اصل ۱۵۲ قانون اساسی ج.ا.ایران در حوزه روابط سیاسی در برقراری ارتباط صلح‌آمیز متقابل با سایر کشورها و تحقق سه اصل اعلام شده "عزت، حکمت و مصلحت" توسط مقام معظم رهبری و نیز دیپلماسی زیست‌محیطی و سایر قوانین مستقل جهت الحاق دولت ج.ا.ایران به سازمان‌ها، مجامع و کنوانسیون‌های بین‌المللی، و همچنین وظیفه‌مندی به‌عنوان نقطه تماس تخصصی به نیابت از دولت ج.ا.ایران جهت حضور در مجامع بین‌المللی ذی‌ربط، بر خود لازم می‌داند آخرین اخبار و اطلاعات مربوط به موضوعات بین‌المللی در حیطه وظایف سازمانی خود را به اطلاع همکاران سازمانی خود و عموم علاقه‌مندان برساند.

این نشریه که با عنوان بولتن اطلاع‌رسانی امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، به‌صورت دو ماهانه

³ IUFRO: International Union of Forest Research Organizations

⁴ ITTO: International Tropical Timber Organization

⁵ CIFOR: Centre for International Forestry Research

¹ International Conference on Forest Education

² FAO: Food and Agricultural Organization of the United Nations

بولتن اطلاع رسانی امور بین الملل سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

برخی^۲ از ابتکارات هیجان انگیز جدید توسط نهادهای مختلف از جمله توسط اعضای کمیته مشارکتی بخش جنگل^۴ نیز ارائه خواهد شد. از شرکت کنندگان دعوت می شود تا تجربه و دیدگاه های خود را از طریق بحث در مورد چالش های اساسی، نیازها، فرصت ها و ابتکارات برای بهبود آموزش جنگل به اشتراک بگذارند. این امر کمک می کند تا جوامع علاقمند مسائل مربوط به آموزش جنگل و سیستم های دانش، اطلاعات خود را به اشتراک بگذارند و همکاری هایی در فعالیت هایی فراتر از این کنفرانس بین المللی برقرار نمایند.

این برنامه شامل ترکیبی از جلسات عمومی با سخنرانان برجسته و جلسات کارگاهی در حاشیه آن می باشد. شرکت کنندگان این کنفرانس طیف وسیعی از دست اندرکاران مشتمل بر نهادهای علمی و آموزشی، وزارتخانه های دولتی، سازمان های غیردولتی، بخش خصوصی و سازمان های منطقه ای و جهانی و همچنین دانشجویان را گرد هم خواهد آورد..

علاقه مندان باید پیش ثبت نام خود را انجام داده و جلسات کارگاهی مورد علاقه اش را انتخاب کنند. ضمناً می توانند برای اخذ فرم پیش ثبت نام و کسب اطلاعات بیشتر، با ایمیل ذیل

تماس حاصل نمایند. forest-education@fao.org

آگروفارستری و دبیرخانه های مجمع^۱ جنگل ملل متحد و چارچوب کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل متحد برگزار خواهد شد که رویدادی تعیین کننده در آموزش جنگل خواهد بود. خروجی های این کنفرانس در ترسیم راهی برای آموزش جنگل در سطح جهانی نقش اساسی ایفا خواهد کرد.

این کنفرانس اوج تلاش بیش از یک ساله ای است که شرکای جهانی و منطقه ای برای گردآوری و تحلیل اطلاعات مربوط به وضعیت و نیازهای آموزشی و آموزش جنگل در سطح جهان و همچنین ارتقاء آگاهی در مورد مشارکت سیستم های دانش و آموزش جنگل برای دستیابی به اهداف متعدد جنگل و سهم جنگل ها در اهداف توسعه پایدار انجام داده اند. یافته های کلیدی ارزیابی جهانی و شش ارزیابی منطقه ای در این کنفرانس بین المللی ارائه خواهد شد.

³ UNFCCC: United Nations Framework Convention on Climate Change

⁴ CPF: Collaborative Partnership on Forests

¹ ICRAF: World Agroforestry Centre

² UNFF: United Nations Forum on Forests

برگزاری نوزدهمین نشست کمیته بازنگری اجرای کنوانسیون

مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد

نوزدهمین نشست کمیته بازنگری اجرای کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد از تاریخ ۲۵ لغایت ۲۹ اسفندماه سال ۱۳۹۹ و همچنین نشست هماهنگی کمیسیون‌های منطقه‌ای در فوریه ۲۰۲۱ جهت آمادگی بیش‌تر کشورهای عضو به صورت برخط برگزار گردید.

هدف اصلی این نشست بررسی اجرای مؤثر مفاد کنوانسیون در سطوح ملی، زیر منطقه‌ای و منطقه‌ای از جمله به‌روزرسانی هدف داوطلبانه طرح جهان بدون تخریب سرزمین، عملیاتی نمودن صندوق مالی طرح یادشده و اجرای ابتکارات مربوط به خشکسالی بود.

در همین ارتباط عمده مباحث محوری مطرح شده در این نشست به شرح ذیل می‌باشد:

- گزارش اجرای داوطلبانه طرح جهان بدون تخریب سرزمین^۲؛
- گزارش صندوق طرح جهان بدون تخریب سرزمین؛
- گزارش اجرای راهبردهای ملی خشکسالی؛

- گزارش میان‌دوره‌ای کارگروه بین دول در خصوص سیاست‌گذاری و اجرای اقدامات مرتبط با مدیریت خشکسالی در چارچوب کنوانسیون.

از جمله پرننگ‌ترین مباحث مطرح شده در این نشست اقدامات داوطلبانه طرح جهان بدون تخریب سرزمین و تلاش‌های مربوط به اجرای آن بود که در همین راستا نمایندگان کشورهای عضو، گروه‌های منطقه‌ای، سازمان‌ها و اتحادیه عضو کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد ضمن بیان ابتکارات، شمه‌ای از فعالیت‌ها، برنامه‌ها و پیشنهادهای خود را در این خصوص عنوان نموده که مختصری از آن به قرار ذیل است:

- تشریح ابتکار مشترک فائو و برنامه محیط‌زیست سازمان ملل در خصوص ظرفیت‌سازی در مدیریت پایدار سرزمین و پروژه دیوار سبز بزرگ صحرا توسط فائو؛^۳
- ارائه داده‌های مکان محور با وضوح بالا برای ارزیابی سه شاخص مرتبط، همراه با پشتیبانی فنی و ظرفیت‌سازی برای نظارت از طریق Google Earth و سایر سیستم‌های مکان محور؛

² LDN: Land Degradation Neutrality

³ Great Green Wall

¹ CRIC: Committee for the Review of the Implementation of the Convention

- حصول اطمینان از همسو بودن اهداف جهان بدون تخریب سرزمین با نیازهای اقتصادی - اجتماعی کشورها و سایر اولویت های توسعه ای؛
- برگزاری کارگاه های آموزشی به منظور ظرفیت سازی در سطوح زیر منطقه ای و منطقه ای برای تبادل و به اشتراک گذاری دانش و تجربیات؛
- توجه ویژه به فرایند بازسازی و احیای سرزمین و راه حل های مبتنی بر طبیعت با عنایت به ویژگی های اکوسیستم هر منطقه؛
- ارائه یک تحلیل مقایسه ای از اجرای پروژه های جهان بدون تخریب سرزمین و برنامه های اقدام ملی موجود توسط کنوانسیون؛
- لزوم تدوین و توسعه شاخص های کمی و کیفی در سطح ملی مرتبط با سه زیر شاخص کنوانسیون به منظور حصول به نتایج دقیق تر و کاربردی تر؛
- مدنظر قراردادن توسعه شاخص های هماهنگ اهداف توسعه پایدار برای پشتیبانی از اهداف جهان بدون تخریب سرزمین در برنامه های ملی و محلی؛
- تقویت هم افزایی با فرایندهای اقلیمی و تنوع زیستی و همچنین امنیت آب؛
- بررسی اهداف فعلی جهان بدون تخریب سرزمین با توجه به محدودیت ها و ملاحظات اقتصادی و اجتماعی ناشی از پاندمی جهانی.
- در مراسم اختتامیه نشست مزبور آقای ابراهیم تیاو دبیر اجرایی کنوانسیون یاد شده ضمن ابراز نگرانی از برنامه های آتی متأثر از پاندمی کووید ۱۹ بر لزوم توسعه همکاری ها و اقدامات کنوانسیون و آمادگی آن برای دوره پسا کرونا تأکید نمود. وی کشاورزان خرده مالک، بومیان، محیط بانان و زنان تولید کننده متعهد به بهره برداری پایدار از منابع طبیعی را قهرمانان گمنام اقتصاد جهانی نامید و خاطرنشان ساخت در صورت تحقق تعهدات کنونی جهت بازگرداندن یک میلیارد هکتار زمین از طریق ابتکارهای ملی، منطقه ای و جهانی، شاهد پتانسیل تولید مواد غذایی در مناطق وسیع خواهیم بود. همچنین در پایان نقش پیاده سازی برنامه های احیا سرزمین را در برقراری صلح، رفاه و برابری، پررنگ و اساسی دانست.
- شایان ذکر است آقایان دکتر وحید جعفریان مدیرکل دفتر امور بیابان و مهندس محسن عبدالحسینی رئیس گروه طرح ها و پروژه های بین المللی دفتر مزبور به عنوان نمایندگان سازمان متبوع در این نشست حضور داشتند.

برگزاری کارگاه مشاوره تخصصی منطقه‌ای آسیا و اقیانوسیه در

زمینه آموزش جهانی جنگل

۴-۵ فوریه ۲۰۲۱ (۱۶-۱۷ بهمن ۱۳۹۹)

اهمیت آموزش در بخش جنگل‌داری

آموزش جنگل‌داری برای دستیابی به مدیریت پایدار جنگل نقشی زیربنایی داشته و ضرورت دارد که با تغییر خواسته‌های اجتماعی از جنگل‌ها و فشارهای فزاینده بر منابع جنگلی همگام باشد. اخیراً در مجامع بین‌المللی این نگرانی ابراز شده است که آموزش جنگل‌داری در بسیاری از نقاط ناکافی، منسوخ شده و روبه‌زوال است. بدون وجود کادری از مدیران جنگل و سیاست‌گزاران آموزش دیده، حداکثر استفاده از جنگل‌ها و درختان در توسعه پایدار غیرممکن است. آینده جنگل‌ها به جذب دانشجویان علاقه‌مند به برنامه‌های جنگل و

تجهیز آن‌ها به دانش و مهارت‌های موردنیاز در محل کار بستگی دارد. گسترش آموزش مداوم و فرصت آموزش‌های غیررسمی برای متخصصان جنگل، اعضای جوامع جنگلی، صاحبان جنگل‌های خصوصی و همچنین بخش خصوصی بسیار مهم است. دسترسی آسان به اطلاعات مربوط به آموزش جنگل و مواد آموزشی، از طریق سیستم‌های تحت شبکه جهانی اطلاعات، فرصت‌های یادگیری برای مخاطبان و علاقه‌مندان بخش جنگل را گسترش می‌دهد. تلاش‌های تکمیلی برای بالابردن مشخصات حرفه‌ای جنگل‌داری در سرفصل‌های آموزشی و در بین عموم مردم برای افزایش آگاهی و درک از جنگل‌ها و مشاغل مرتبط با جنگل، نیز بسیار مهم است.

پروژه جهانی آموزش جنگل‌داری

سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد^۱، سازمان بین‌المللی الوار گرمسیری و اتحادیه بین‌المللی سازمان‌های تحقیقاتی جنگل شرکای اصلی پروژه‌ای با عنوان^۲ «ایجاد یک بستر جهانی آموزش جنگل‌ها و راه‌اندازی ابتکاری مشترک تحت حمایت همکاری مشارکتی در جنگل‌ها هستند. تأمین مالی این پروژه برعهده وزارت خواروبار و کشاورزی آلمان فدرال و دوره‌اجرای آن از نوامبر ۲۰۱۹ تا دسامبر ۲۰۲۰ بود. هدف این پروژه کاتالیز کردن، تسریع و تقویت تلاش‌های گسترده در زمینه آموزش

^۳ CIFOR: Centre for International Forestry Research

^۴ BMEL: Federal Ministry of Food and Agriculture

^۱ FAO: United Nations Food and Agricultural Organization of the United Nations

^۲ ITTO: International Tropical Timber Organization

منابع برخط آموزش جنگل

دو پروژه با هدف بهبود منابع برخط آموزش جنگل انجام می‌شود.

۱- بستر برخط آموزش جنگل: نمونه اولیه یک بستر برخط برای ارائه اطلاعات در مورد آموزش جنگل در سطح جهانی با هدایت اتحادیه بین‌المللی مؤسسات تحقیقات جنگل در حال توسعه است؛¹

۲- دوره آموزش برخط زنجیره‌های تأمین قانونی و پایدار برای محصولات الوار گرمسیری و محصولات جنگلی: این دوره تحت هدایت سازمان بین‌المللی الوار گرمسیری به‌عنوان تلاش آزمایشی در یادگیری برخط مربوط به جنگل در حال توسعه است.

فراخوان دانشجویان برای سرمایه‌گذاری در آموزش جنگل‌داری در راه آینده پایدار

تربیت دانش‌آموزانی با بنیان فکری مناسب برای درک بهتر نقش حیاتی جنگل‌ها، گامی حیاتی در جهت حفاظت از منابع طبیعی برای نسل‌های آینده است. افزایش آگاهی در میان کودکان امروز در مورد استفاده و حفاظت پایدار، جوانان فردا را تشویق می‌کند تا درباره محیط‌زیست تصمیمات مسئولانه اتخاذ نمایند.

جنگل در سطح ملی و محلی در کشورهای در حال توسعه و رفع کمبودهای قابل توجه آموزش جنگل در بسیاری از مناطق جهان است. طراحی این پروژه به منظور آماده‌سازی بنیاد برای تلاش درازمدت در آموزش جنگل و به‌عنوان یک ابتکار همکاری مشترک در جنگل‌ها پیش‌بینی شده است.

ارزیابی جهانی آموزش جنگل‌داری

این پروژه در حال ارزیابی وضعیت آموزش جنگل در سطح جهانی است. برای اولین بار، یک نظرسنجی به منظور ثبت فعالیت‌های مداوم، بازیگران اصلی، اهداف و دستاوردها در تمام سطوح آموزش رسمی انجام خواهد شد. شش ارزیابی منطقه‌ای نیز بر اساس نتایج نظرسنجی و اطلاعات حاصل از جستجوی ادبیات و کارشناسان آموزش جنگل تکمیل خواهد گردید. این گزارش‌ها در قالب یک گزارش جهانی درباره وضعیت آموزش جنگل تلفیق خواهند شد.

کنفرانس بین‌المللی آموزش جنگل‌داری

این کنفرانس بزرگ بین‌المللی، طیف وسیعی از دست‌اندرکاران را گرد هم خواهد آورد تا در مورد وضعیت آموزش جنگل در شش منطقه بحث کنند، اقدامات لازم برای بهبود آموزش جنگل را شناسایی کرده و توصیه‌هایی برای تلاش چند شریک برای رفع نیازها ارائه دهند.

² ITTO: International Tropical Timber Organization

¹ IUFRO: International Union of Forest Research Organizations

نظرسنجی

فرم نظرسنجی از خرداد تا مهر ۱۳۹۹ (July-Oct. 2021) در اختیار ۴۳۵ تن از کارشناسان (۱۶۷)، دانشجویان (۱۱۲) و اساتید (۱۴۲) از ۴۳ کشور مختلف از جمله جمهوری اسلامی ایران (۲۰ تن) قرار داده شد تا نقطه نظراتشان را درباره آموزش‌های مرتبط با مفاهیم مربوط به بخش جنگل در سطوح مختلف ابتدایی، متوسطه و دانشگاه (فنی حرفه‌ای، کارشناسی و ارشد/ دکتری) ارائه کنند.

ضمناً آقای دکتر بهرام ناصری، رئیس مرکز بذردرختان جنگلی در این نشست حضور داشتند.

برگزاری شانزدهمین نشست مجمع جنگل ملل متحد

مجمع جنگل ملل متحد بر اساس قطعنامه شماره ۳۵/۲۰۰۰/ شورای اجتماعی - اقتصادی ملل متحد (در اکتبر سال ۲۰۰۰^۲ به‌عنوان رکن فرعی شورا با هدف پیشبرد مدیریت و نیل به توسعه پایدار انواع جنگل‌ها و تقویت تعهد سیاسی درازمدت کشورهای عضو در راستای دستیابی به اهداف بیانیه ریو، اصول

جنگل، فصل ۱۱ دستور کار ۲۱ و تحقق نتایج فرایندهای پانل بین‌الدولی جنگل و مجمع بین‌الدولی جنگل تأسیس گردید.^۴ تاکنون ۱۶ نشست مجمع جنگل ملل متحد به صورت ادواری برگزار شده و نشست پایانی آن در دو سطح کارشناسی و بخش ویژه مقامات عالی‌رتبه در تاریخ ۲۶ لغایت ۳۰ آوریل ۲۰۲۱ برابر با ۶ تا ۱۰ اردیبهشت‌ماه سال جاری برگزار گردید. با توجه به بحران اقتصادی و اقلیمی حاکم بر جهان ناشی از پاندمی کووید-۱۹، شانزدهمین نشست مجمع جنگل سازمان ملل تشکیل شد تا به جامعه بین‌المللی یادآوری کند که جنگل‌ها قادر به ارائه خدمات چندگانه اقتصادی - اجتماعی و زیست‌محیطی بوده و دارای پتانسیل بی‌شماری جهت رفع بحران‌های جهانی می‌باشند.

در خلال نشست مزبور، کانون توجه بیشتر بر روی برنامه راهبردی جنگل ۲۰۳۰-۲۰۱۷ سازمان ملل، اجرای استراتژی ارتباطی و توسعه‌ای، اولویت‌های موضوعی ۲۰۲۲-۲۰۲۱ در راستای حمایت از برنامه یاد شده، پیش، ارزیابی و گزارش‌دهی، و ملزومات اجرایی متمرکز بود. این نشست همچنین چرخه اجلاس مربوط به مقامات عالی‌رتبه و موضوع روز جهانی جنگل در سال ۲۰۲۱ "برنامه‌های احیایی جنگل

^۳ IPF: Intergovernmental Panel on Forests

^۴ IFF: Intergovernmental Forum on Forests

^۵ UNSPF: United Nations Strategic Plan for Forests

^۱ UNFF16:16th session of the United Nations Forum on Forests

^۲ ECOSOC: United Nations Economic and Socials Council

- دستور کار موقت برای هفدهمین نشست مجمع جنگل ملل متحد؛
- تاریخ و مکان برگزاری نشست یاد شده؛
- برنامه کار ۲۰۲۲ لغایت ۲۰۲۴ مجمع جنگل؛
- پیش نویس گزارش شانزدهمین نشست مجمع جنگل شایان ذکر است این نشست یک نشست تخصصی بوده که از نظر موضوعی با هفدهمین نشست مجمع در سال ۲۰۲۲ ارتباطی تنگاتنگ دارد.

تعویق پانزدهمین نشست کنفرانس اعضاء متعاهد کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی

بر اساس اخبار واصله از دبیرخانه کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی، در آخرین نشست بین جلساتی که در تاریخ ۸ آوریل ۲۰۲۱ برگزار گردید. دفتر چهاردهمین نشست کنفرانس اعضاء متعاهد بر اساس موضوع دوم دستور کار خود که مرتبط با تصمیم‌گیری در مورد محل و زمان برگزاری نشست بعدی است، با مدنظر قراردادن شرایط پاندمی کووید ۱۹ تصمیم گرفتند که نشست پانزدهم را که بنا بود در پائیز سال جاری برگزار شود، به زمان دیگری موکول نمایند. در حال حاضر انتظار می‌رود نشست پانزدهم این کنفرانس بین ماه‌های می

راهی به سوی بهبود اقتصادی و رفاه¹ را مورد بررسی قرارداد. در همین راستا، مجمع جنگل ملل متحد اهمیت سلامت جنگل‌های جهان را مورد تأکید قرار داده و خاطر نشان ساخت که حدود ۲۳٪ از کل انتشار گازهای گلخانه‌ای در فواصل سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۶ میلادی از فعالیت‌های کشاورزی، جنگلداری و سایر کاربری‌های زمین ناشی می‌شد. جنگل‌ها محل زندگی ۸۰٪ از تنوع زیستی جهان بوده و به همراه کوهستان‌ها ۷۵٪ منابع آب شیرین را تأمین می‌نمایند.

در همین ارتباط، اولویت‌های موضوعی نشست مزبور به شرح ذیل می‌باشد:

- معکوس نمودن روند تخریب پوشش جنگل؛
  - ارتقاء منافع اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی جنگل‌ها؛
  - تجهیز منابع مالی و تقویت همکاری‌های علمی و فنی، ارتقاء چارچوب‌های حاکمیتی و تقویت تعامل، همکاری و انسجام برای اجرای بهینه مدیریت پایدار جنگل.
- در شانزدهمین نشست مجمع جنگل ملل متحد سه تصمیم و گزارش جلسه ذیل مورد تصویب قرار گرفت:

¹ The Bureau of the fourteenth session of the Conference of the Parties

اردوس - چین	۲۰۱۷	COP 13
دهلی نو - هندوستان	۲۰۱۹	COP 14

تا اکتبر ۲۰۲۲ (اردیبهشت تا مهر ۱۴۰۱) در محلی که متعاقباً اعلام خواهد شد، برگزار شود.

بر اساس اطلاعات واصله جلسه فوق العاده کنفرانس اعضا به صورت مجازی در سال جاری برای تصویب بودجه موقت برگزار خواهد شد که اطلاعات مربوط به این نشست فوق العاده هم پس از تصمیم دفتر کنفرانس اعضا به اطلاع اعضا متعاهد خواهد رسید.

آشنایی با مراکز و مجامع بین المللی

معرفی سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)^۱

در سال‌های قبل از جنگ جهانی اول، عقاید مبتنی بر شناسایی ملل، توسعه علم و فرهنگ میان اقشار مختلف جامعه و تلاش برای تقویت رشته‌های مختلف علوم پدیدار گشت. متعاقب آن طرح اساس نامه یک سازمان بین‌المللی آموزشی در دستور کار جامعه بین‌المللی قرار گرفت و نخستین بار دولت هلند آن را در سال ۱۹۱۳ تهیه کرد و از برخی کشورها برای ایجاد یک سازمان جهانی تعلیم و تربیت دعوت به عمل آورد اما این گردهمایی با شروع جنگ جهانی متوقف شد.

متعاقباً «کمسیون همکاری اندیشمندان» در دوران جامعه ملل (۱۹۲۱) برگزار و با تأسیس کمیته اجرایی در سال ۱۹۳۰ تکمیل شد. دولت فرانسه در سال ۱۹۲۴، «مؤسسه بین‌المللی همکاری اندیشمندان» را با هدف ساماندهی کمیسیون مزبور بنیاد نهاد که تا سال ۱۹۳۹ در پوشش جامعه ملل به کار خویش ادامه داد.

زمان و مکان نشست‌های قبلی کنفرانس اعضا به قرار ذیل است:

رم - ایتالیا	۱۹۹۷	COP 1
داکار - سنگال	۱۹۹۸	COP 2
رسیف - برزیل	۱۹۹۹	COP 3
بن - آلمان	۲۰۰۰	COP 4
ژنو - سوئیس	۲۰۰۱	COP 5
هاوانا - کوبا	۲۰۰۳	COP 6
نایروبی - کنیا	۲۰۰۵	COP 7
مادرید - اسپانیا	۲۰۰۷	COP 8
بوئنوس آیرس - آرژانتین	۲۰۰۹	COP 9
چانگ وان - کره جنوبی	۲۰۱۱	COP 10
ویندهوک - نامیبیا	۲۰۱۳	COP 11
آنکارا - ترکیه	۲۰۱۵	COP 12

¹ UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

متقابل و بهتر به شناختی دقیق‌تر و حقیقی‌تر از آداب و رسوم یکدیگر برسند.

برای تحقق این هدف، دولت‌های مربوطه، تصمیم به تأسیس سازمان‌های آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) گرفتند تا با همکاری ملل جهان در زمینه‌های آموزشی، علمی و فرهنگی به تدریج به اهداف صلح بین‌المللی و رفاه عام بشری برسند و این خود از اهداف اولیه سازمان ملل متحد است که در منشور آن نیز آمده است.

وظایف یونسکو به اختصار عبارت است از:

- تسهیل تبادل آزاد میان رهبران آموزشی، فرهنگی و علمی کشورها؛
  - مبادله آزاد عقاید و اطلاعات میان مردم و متخصصین از طریق مدارس، دانشگاه‌ها و سایر مؤسسات آموزشی و پژوهشی؛
  - تدوین و توزیع برنامه‌های آموزشی و فرهنگی متناسب با نیازهای کشورها.
- علاوه بر آن، بر ضرورت حفظ جنبه غیردولتی سازمان نیز تأکید شده است.

اهداف و برنامه‌ها (استراتژی)

هدف کلی

تأسیس سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی، طی جنگ جهانی دوم، در کنفرانس وزرای آموزش و پرورش دولت‌های متفق که در لندن تشکیل شد، از طرف انگلستان مطرح گردید. سرانجام در نوامبر ۱۹۴۶، تعداد قابل توجهی از کشورها، اساس نامه سازمان علمی، فرهنگی و تربیتی ملل متحد را که به اختصار یونسکو خوانده می‌شود را در لندن به امضا رساندند.

یونسکو یک نهاد تخصصی سازمان ملل متحد است که با هدف کمک به «ایجاد صلح، ریشه‌کن کردن فقر، توسعه پایدار و گفتگوی بین فرهنگی از طریق آموزش، علوم، فرهنگ، ارتباطات و اطلاعات» به وجود آمد و دو هدف کاملاً بهم پیوسته را تعقیب می‌کند:

(۱) توسعه که ورای تقاضای ساده پیشرفت مادی، باید به طیف گسترده‌ای از خواست‌های انسان پاسخ گوید، بدون آنکه میراث نسل‌های آینده را به خطر اندازد؛

(۲) برقراری فرهنگ صلح، بر اساس آموزش مسئولیت‌شهروندی و مشارکت کامل در فرایندهای دموکراتیک. برای این که صلح پایدار، صادقانه و مورد قبول همه برقرار شود، در دیباچه اساس نامه یونسکو آمده است: کشورهای امضاکننده این اساسنامه، مصمم‌اند که دستیابی کامل و برابر به آموزش، پی‌جویی آزاد حقیقت عینی، تبادل آزاد اندیشه‌ها و دانسته‌ها را برای همگان تضمین کنند و روابط بین مردم خود را توسعه بخشیده و افزایش دهند تا با درک

علوم:

-ارتقاء اصول و هنجارهای اخلاقی برای هدایت توسعه علمی و

تکنولوژی و استحاله اجتماعی؛

- بهبود امنیت انسانی از طریق مدیریت بهینه تحولات اجتماعی

و محیطی؛

- تقویت و غنا بخشی به ظرفیت های علمی، فنی و انسانی در

راستای مشارکت در جوامع علمی معاصر.

فرهنگ:

- ارتقاء سطح ابزارهای استاندارد قانونی و اجرای آن ها در حوزه

فرهنگ؛

- صیانت از تنوع فرهنگی و تشویق گفتگو میان فرهنگ ها و

تمدن ها؛

- تقویت و غنا بخشی ارتباط میان فرهنگ و توسعه از طریق

ظرفیت و مشارکت در دانش.

محورهای اصلی برنامه های یونسکو عبارت اند از:

- آموزش و پرورش برای همه؛

- پیشبرد تحقیقات زیست محیطی از طریق برنامه های علمی

جهان؛

- حفظ و تقویت میراث طبیعی جهان؛

هدف برنامه های یونسکو که بر اساس سهیم کردن همه انسان ها

در دانش پی ریزی شده، پیشبرد فرهنگ، صلح خواهی، توسعه

انسانی و توسعه پایدار می باشد.

رسالت سازمان

۱- توسعه و ارتقاء اصول و هنجارهای جهانی مبتنی بر

ارزش های مشترک به منظور مواجهه با چالش های به وجود آمده

و مهم در عرصه آموزش، علم، فرهنگ و ارتباطات و حمایت و

تقویت رفاه عمومی؛

۲- ارتقاء و گسترش تکررگرای از طریق به رسمیت شناسی و

صیانت از تنوع فرهنگی و ملاحظه حقوق انسانی؛

۳- ارتقاء سطح مشارکت و اقتدار در جامعه علمی از طریق

دسترسی برابر، ظرفیت سازی و مشارکت در دانش.

اهداف استراتژیک

آموزش:

- ارتقاء آموزش به عنوان حق اساسی مطابق با اعلامیه جهانی

حقوق بشر؛

- بهبود کیفیت آموزش از طریق متنوع سازی محتویات و متدها

و ارتقای ارزش های مشترک در سطح جهانی؛

- ارتقای سطح تجارب علمی، ابتکارات و اشاعه و مشارکت

اطلاعات و اتخاذ بهترین تدابیر در راستای سیاست گفتگوی

علمی.

یونسکو دارای فعالیتی هنجاری است؛ به عبارت دیگر قواعد حقوق بین المللی را ایجاد، اصلاح و اعمال می کند (قوانین جهانی که همه دولت ها باید به آن ها پایبند باشند و آن ها را رعایت کنند). بدین ترتیب یونسکو اعلامیه ها، بیانیه ها، توصیه ها ... را به تصویب می رساند.

کارشناسی: برای سیاست های توسعه و پروژه های کشورهای عضو که به صورت «همکاری فنی» در اختیارشان قرار می گیرد، یونسکو مأموریتی کارشناسانه در کشورهای عضو انجام می دهد و طرف مشورت آن ها در زمینه سیاست ها و طرح های توسعه اشان است. در این زمینه یونسکو همکاری فنی واقعی دارد، به عنوان مثال، هماهنگی کارهای عظیم مرمت یک بنا.

مبادله اطلاعات تخصصی: فعالیت یونسکو بیش از هر چیز توسط مقامات ۱۸۹ کشور عضو، انجمن های آموزشی، علمی، فرهنگی و ارتباطی انجام می گیرد. سازمان های ملی، بین المللی و سازمان های غیردولتی نیز در رسالت یونسکو مشارکت دارند. این سازمان با استفاده از منابع مکتوب و با استفاده از فناوری های جدید اطلاعات مرتبط با پنج حوزه تخصصی خود یعنی آموزش، علوم، علوم اجتماعی و انسانی و ارتباطات را گردآوری و در سطح جهان توزیع می کند. یونسکو متخصصان، هنرمندان و اندیشمندان جهان را گرد هم جمع می کند و زمینه های تبادل آرا و نظریات را فراهم می آورد و گزارش های این گردهمایی را منتشر می کند.

- پیشبرد جریان آزاد اطلاعات، آزادی مطبوعات و توسعه رسانه های پرمخاطب و در عین حال تقویت امکانات و ظرفیت های ارتباطی کشورهای در حال توسعه؛

مأموریت های یونسکو

اساس نامه یونسکو پنج مأموریت بزرگ برای این سازمان تعیین کرده است که عبارت است از:

پیشبرد، انتقال و سهیم شدن در دانش: به طور کلی باتکیه بر فعالیت های پژوهشی، تربیتی و آموزشی.

مطالعات دورنگرانه: آموزش، علم، فرهنگ و ارتباطات برای جهان فردا چه شکل هایی باید داشته باشند؟ فعالیت های یونسکو به آینده می نگرد. این سازمان می کوشد به «پیش بینی و تحلیل» دگرگونی های مهمی بپردازد که جوامع با آن مواجه خواهند شد و سؤالاتی را درباره آینده آموزش، علوم، فرهنگ و ارتباطات مطرح کند. مثلاً یونسکو چند سالی است تغییراتی را بررسی می کند که توسعه اینترنت در زمینه های شناخت و اطلاعات به وجود آورده است. یونسکو باید با اولویت بخشی به «تحقیقات، آموزش و مهارت آموزی» به محققان، استادان و دانشجویان کلیه کشورها کمک کند تا بتوانند به دانش و معرفت بیش تری دست یابند، آن ها را به افراد بیش تری انتقال دهند و بکشند هیچ کس را بی بهره نگذارند.

تعیین معیارها: تدارک و تصویب اسناد بین المللی و توصیه های

قانونی

کشورهای عضو

تمامی این ده کشور به جز سنگاپور دوباره به یونسکو پیوستند. در سال ۱۹۸۴ یونسکو یکی از اعضای مهم خود یعنی ایالات متحده آمریکا را که بر مدیریت و سیاست‌های سازمان انتقاد داشت و تصمیم به خروج از آن گرفت را از دست داد که بعدها مجدداً به عضویت آن درآمد. در سال ۲۰۱۸ ایالات متحده آمریکا به دلیل ضدیت یونسکو با رژیم اشغالگر قدس، رسماً از این نهاد خارج شد. جالب آنکه هر یک از اعضا که قصد خروج از یونسکو را دارند، باید یک سال قبل از خروج، تصمیم خود را به آن سازمان اعلام نماید.

برنامه‌های یونسکو با نیل به اهداف توسعه پایداری، معاضدت و هم‌بخشی دارد که در دستور کار ۲۰۳۰، مصوب مجمع عمومی سازمان ملل در سال ۲۰۱۵ تعریف و تبیین شده است. یونسکو دارای سه رکن است: ۱- کنفرانس عمومی ۲- شورای اجرایی ۳- دبیرخانه

کنفرانس عمومی: به‌عنوان عالی‌ترین مرجع تصمیم‌گیری در سازمان است که از نمایندگان تمام کشورهای عضو تشکیل می‌شود. این کنفرانس هر دو سال یک‌بار به‌منظور تعیین خط‌مشی، برنامه و بودجه سازمان تشکیل جلسه می‌دهد. در این کنفرانس در مورد انتخاب اعضای شورای اجرایی، انتخاب مدیرکل و شوراها، کمیته‌ها و نهادهای وابسته تصمیم‌گیری می‌شود و در مورد پیشبرد اجرای قطعنامه‌ها یا بیانیه‌های بین‌المللی در کشورهای عضو بحث و تبادل نظر می‌شود. این

در سال ۱۹۴۵، ۳۷ کشور اساس‌نامه یونسکو را به امضاء رساندند. این اساس‌نامه بعداً در سال ۱۹۴۶ مورد امضاء بیست کشور دیگر قرار گرفت و بدین ترتیب این تعداد از اعضا نخستین بنیان‌گذاران سازمان آموزشی، علمی، فرهنگی ملل متحد شدند. تا سال ۱۹۵۰ تعداد اعضا یونسکو به ۵۹ عضو رسید و در سال ۱۹۵۴ اتحاد جماهیر شوروی سابق به‌عنوان هفتادمین عضو به این سازمان پیوست.

بین سال‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۶۲ در پی فرایند استعمارزدایی، ۲۴ کشور جدیدالتأسیس آفریقایی نیز به این سازمان پیوستند. در اوایل سال ۱۹۹۰ فروپاشی بلوک شرق سبب ایجاد تحولات بیش‌تری شد. کرسی آلمان شرقی بر اثر اتحاد با آلمان حذف گردید. اندکی بعد فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سابق نیز سبب افزایش تعداد اعضا شد و ۱۲ عضو جدید بر اثر این فروپاشی به سازمان یونسکو پیوستند از جمله ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، قزاقستان و قرقیزستان. اندکی بعد نوبت کشور یوگسلاوی سابق شد و کشورهای نظیر بوسنی هرزگوین، اسلوانی و کروزی به این سازمان ملحق شدند.

از زمان تأسیس سازمان یونسکو ۱۰ عضو در فواصل زمانی مشخص از این سازمان کناره‌گیری کردند. به‌عنوان مثال، آفریقای جنوبی در سال ۱۹۵۶ این سازمان را ترک کرد و در سال ۱۹۹۴ بعد از حذف نژادپرستی دوباره به این سازمان ملحق شد.

اقدام، با اظهارنظر و مشارکت هیئت های نمایندگی کشورها انجام می شود. هر کشور دارای یک حق رأی است.

شورای اجرایی: این شورا متشکل از ۵۱ عضو می باشد که کنفرانس عمومی از میان نمایندگان دولت های عضو، انتخاب می کند و نماینده دولت های متبوع به نمایندگی از طرف کنفرانس عمومی در شورا فعالیت خواهند داشت.

دبیرخانه: مدیرکل یونسکو ریاست دبیرخانه را که در پاریس مستقر است و بیش از ۲۵۰۰ کارمند بین المللی در آن اشتغال دارند را برعهده دارد و به پیشنهاد شورای اجرایی و تصویب کنفرانس عمومی به مدت ۶ سال انتخاب می شود. مدیرکل مسئول اجرای برنامه یونسکو است.

علاوه بر ارکان فوق الذکر، اساس نامه یونسکو به منظور همکاری های آموزشی، علمی و فرهنگی اهل علم و دانش کشورها، تشکیل کمیسیون هایی مرکب از نمایندگان دولت ها، سازمان های غیردولتی و دانشجویان ممتاز را توصیه می کند.

لازم به یادآوری است که یونسکو دارای دفاتر منطقه ای و کمیسیون ملی می باشد. دفاتر منطقه ای به عنوان بخشی از دبیرخانه سازمان و به منظور جلوگیری از تمرکز بیش از حد کارها در دبیرخانه مرکزی در همه مناطق تأسیس شده است که در عین برخورداری از استقلال داخلی تحت نظارت دبیرخانه یونسکو قرار دارند. این دفاتر می توانند برحسب نوع فعالیت و اختیارات خود، دفاتر زیر منطقه ای دیگری به وجود آورند. کمیسیون های

ملی که در کشورها تشکیل می شوند رابط بین یونسکو و سازمان های تربیتی، فرهنگی و آموزشی کشورهای عضو می باشند. کمیسیون های ملی مسئول پیگیری، اجرای هدف ها و برنامه های یونسکو در کشورهای عضو می باشند. تأسیس کمیسیون ملی در هر کشور عضو، اقدامی دولتی است که به تصمیم دولت مربوط می شود و از لحاظ حقوقی کاملاً مستقل، نیمه دولتی و یا کاملاً وابسته به دولت می باشد.

دفتر منطقه ای یونسکو در تهران

دفتر منطقه ای یونسکو در تهران، کار خود را به عنوان دفتر ملی از سال ۱۳۷۵ آغاز کرد. سپس در ۱۳۸۲ دامنه فعالیت هایش را گسترش داد و به دفتر خوشه ای یونسکو در تهران ارتقا یافت. حوزه جغرافیایی فعالیت این دفتر شامل چهار کشور ایران، افغانستان، پاکستان و ترکمنستان است. این دفتر در امور برنامه ریزی مشترک کشوری در حوزه های کاری بین بخشی و بین رشته ای یونسکو و کمیسیون ملی یونسکو در ایران در مورد تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه ها و کارهای یونسکو فعالیت می کند.

کار اصلی این دفتر حمایت و کمک به ترویج صلح و گفت و گوی فرهنگ ها در کشورهای عضو با همکاری بخش های برنامه ای یعنی آموزش، علوم، فرهنگ و ارتباطات است. در قلمرو زیر منطقه ای متشکل از چهار کشور فوق، دو دفتر ملی یونسکو در کابل و اسلام آباد با امکانات و بودجه مستقل و

و حضور مؤثر کشورمان را در عرصه بین‌المللی به نمایش بگذارد. از این رهگذر ثبت آثار فرهنگی و طبیعی و نیز معرفی مفاخر فرهنگی و علمی کشورمان در ابعاد جهانی که با حمایت‌های بی‌دریغ نهادهای ملی ذی‌ربط انجام می‌شود، از جمله این فعالیت‌ها است. چندی پیش دکتر احمد پاکت‌چی، به‌جای دکتر احمد جلالی، با حکم آقای روحانی رئیس‌جمهور به سمت سفیر ایران در یونسکو منصوب شد.

کمیسیون‌های ملی

طبق ماده ۷ اساس‌نامه یونسکو، کشورهای عضو به‌منظور مشارکت نهادهای علمی، آموزشی و فرهنگی خود در برنامه‌ها و فعالیت‌های یونسکو، می‌توانند برای تشکیل کمیسیون‌های ملی اقدام کنند. کمیسیون‌های ملی، نهادهای رابط کشورها با یونسکو در اجرای طرح‌ها و برنامه‌های تصویب شده و پیشبرد اهداف و تعهدات بین‌المللی در خصوص اجرای توصیه‌نامه‌ها و کنوانسیون‌ها هستند. در حال حاضر ۱۹۵ کمیسیون ملی در کشورهای عضو یونسکو در مناطق مختلف جهان فعالیت می‌کنند.

نقش کمیسیون ملی یونسکو

کمیسیون ملی یونسکو پنج نقش مشخص به عهده‌دارند:
- نقش رابط، بین دولت، نهادهای دولتی و غیردولتی و افراد با یونسکو، مراکز و دفاتر زیر منطقه‌ای، منطقه‌ای و بین منطقه‌ای

کارشناسان بین‌المللی در حوزه‌های آموزش و فرهنگ فعالیت می‌کنند. دفتر خوشه‌ای تهران با توجه به نیازهای دفاتر مذکور، آن‌ها را از نظر مالی و کارشناسی حمایت می‌کند.

نماینده‌گی ثابت ایران در یونسکو - پاریس

نماینده‌گی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد یونسکو - پاریس در چارچوب اهداف کلان ملی و راهبرد تأثیرگذاری حداکثری در معادلات فرهنگی - علمی و آموزشی بین‌المللی و تعریف برنامه‌های خلاق به‌منظور استفاده مطلوب از ظرفیت‌های موجود، در جهت ارتقای دیپلماسی عمومی کشور و فعال‌سازی تعاملات چندجانبه در عرصه‌های گوناگون تلاش می‌کند. در این راستا تعامل سازنده و مؤثر با سایر کشورهای عضو یونسکو، توسعه همکاری‌ها با دبیرخانه و ارکان دیگر این سازمان و نیز برقراری ارتباط مثبت و تنگاتنگ با مراجع ذی‌ربط در کشور به‌عنوان سازوکارهای نیل به اهداف تعریف شده و کسب منافع حداکثری برای کشورمان در دستور کار قرار دارد.

این نماینده‌گی، نهایت تلاش خود را به عمل آورده است تا با استفاده از فرصت‌ها و امکانات موجود، جایگاه کشورمان را در عرصه‌های فرهنگی بین‌المللی ارتقاء بخشد و با پذیرفتن مسئولیت‌های مختلف در ارگان‌های متعدد یونسکو و نیز عضویت در گروه‌های کاری مختلف، تلاش خود را بر برگزاری نشست‌ها و میزگردهای تخصصی و علمی متعدد در عرصه‌های تحت پوشش یونسکو معطوف نماید تا به این ترتیب نقش فعال

طبق اساس نامه ارکان کمیسیون ملی یونسکو که وزیر علوم، تحقیقات و فناوری مسئولیت اداره آن را برعهده دارد، دارای سه رکن شورای عالی، شورای اجرایی و دبیرخانه است.

شورای عالی - مهم‌ترین مرجع تصمیم‌گیری کمیسیون ملی یونسکو در ایران است که وظیفه اصلی آن تبیین سیاست‌ها و تصویب برنامه‌های کلی کمیسیون ملی در قالب برنامه‌ها و فعالیت‌های عمومی یونسکو، اظهارنظر در مورد تأمین بودجه، تأیید اعضای هیئت‌های اعزامی به کنفرانس عمومی، ایجاد ارتباط میان کمیسیون و سازمان‌های ذی‌ربط دولتی و غیردولتی و ارائه نظر درباره توسعه فعالیت‌های کمیسیون ملی و نهادهای ذی‌ربط است. این شورا دارای ۱۴ عضو از جمله: وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست و برخی از شخصیت‌های علمی و فرهنگی کشور می‌باشد. ریاست شورای عالی با وزیر علوم، تحقیقات و فناوری است.

شورای اجرایی - ارگان نظارتی بر اجرای برنامه‌های تصویب شده توسط شورای عالی است که مهم‌ترین وظایف آن عبارت‌اند از: پیشنهاد برنامه‌ها و بودجه کمیسیون به شورای عالی، طرح و پیگیری پیشنهادهای جمهوری اسلامی ایران در کنفرانس عمومی و سایر مجامع یونسکو، پیگیری نظرها و پیشنهادهای دولت در مورد اجرای تصمیمات و توصیه‌های یونسکو در کشور و همچنین ارائه پیشنهادهای لازم به دولت در خصوص

سازمان و همچنین با کمیسیون‌های ملی دیگر کشورها و نهادهای نظام ملل متحد؛

- نقش مشورتی، ارائه خدمات مشاوره‌ای در زمینه‌های کاری یونسکو به دولت، نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط در خصوص نحوه مشارکت در فعالیت‌ها و برنامه‌های یونسکو؛

- نقش اطلاع‌رسانی، معرفی اهداف، راهبردها، برنامه‌ها و انتشارات یونسکو در سطح ملی از طریق رسانه‌های ملی و محلی، جمع‌آوری آمارها و داده‌های ملی همسو با زمینه‌های فعالیت یونسکو به منظور انتشار در جهان و ترجمه و انتشار کتب و اسناد یونسکو به زبان فارسی؛

- نقش هماهنگ‌کننده، انجام هماهنگی‌های لازم برای اجرای برنامه‌های یونسکو در کشور و فراهم ساختن زمینه شرکت مقامات و نهادهای دولتی، غیردولتی و افراد برای حضور در گردهمایی‌ها و اجلاس‌های یونسکو؛

- نقش طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه‌های یونسکو در کشور، معرفی اولویت‌های یونسکو به دولت، جلب مشارکت نهادها و مجامع علمی و مدنی کشور در فرایند طراحی و اجرای برنامه‌های یونسکو به‌ویژه در زمینه تدوین و تصویب ابزارهای حقوقی بین‌المللی و نیز مشارکت در پژوهش‌های مربوط با موضوع‌های کاری یونسکو در کشور.

چگونگی مشارکت در برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برنامه ها و فعالیت های یونسکو در کشور می باشد.

دبیرخانه - دبیرخانه کمیسیون ملی یونسکو، نهاد مسئول اجرای برنامه های یونسکو در کشور و مجری مصوبات شورای عالی با هماهنگی شورای اجرایی است. ساختار دبیرخانه کمیسیون ملی مانند ساختار دبیرخانه یونسکو مرکزی در پاریس است که دارای بخش های برنامه ای، پشتیبانی و خدماتی می باشد. دبیرخانه کمیسیون ملی یونسکو ایران از نظر سازمانی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است و زیر نظر دبیرکل اداره می شود.

وظایف دبیرخانه: تهیه طرح برنامه و بودجه سالانه کمیسیون با مشورت شورای اجرایی، ارتباط با سایر کمیسیون های ملی به ویژه کشورهای منطقه به منظور همکاری در اجرای برنامه ها و مطالعات مشترک مربوط به فعالیت های یونسکو، برقراری ارتباط با وزارتخانه ها، مؤسسات و سایر ارگان های دولتی و نیز سازمان های غیردولتی و نهادهای مردمی، نظارت بر اجرای برنامه های یونسکو در کشور و پیگیری آن ها، انجام مطالعات و تهیه طرح های متناسب با نیازهای کشور در حوزه های آموزش، علوم، فرهنگ و ارتباطات با همکاری کمیته های ملی تخصصی، تهیه و ترجمه و انتشار کتب و نشریات ادواری یونسکو و دیگر مؤسسات علمی، فرهنگی و تربیتی، برقراری ارتباط منظم با

نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در یونسکو و تدوین گزارش سالانه فعالیت های کمیسیون ملی می باشد.

از جمله مراکز تحت پوشش یونسکو، مرکز بین المللی مدیریت یکپارچه آبخیزداری و منابع زیستی برای مناطق خشک و نیمه خشک است.

مراکز نوع دو یونسکو: (آشنایی با ظرفیت ها و امکانات مراکز منطقه ای و بین المللی و مؤسسات تحت پوشش یونسکو)

در سال های اخیر، چارچوب آموزش و تحقیق در زمینه میراث جهانی به طور قابل توجهی تغییر کرده است. در میان عواملی که موجب برخی تغییرات سریع گردیده، ظهور مؤسسات متعدد و جدیدی است که در حال حاضر در زمینه میراث جهانی ظرفیت سازی می کنند. در این راستا، استقرار نهادهای ظرفیت ساز با عنوان "مراکز نوع دوم تحت نظارت یونسکو" در مناطق مختلف جهان، دستاورد بزرگی است که به نهادهایی که به طور خاص با میراث جهانی در ارتباط هستند، اعطاء شده است. مراکز نوع دوم با پیشنهاد یک کشور و همکاری و نظارت تخصصی یونسکو ایجاد می گردند و از نظر ساختار بین المللی یکی از نهادهای یونسکو محسوب می شوند.

این نهادها از نظر قانونی بخشی از آن سازمان نیستند، اما با آن سازمان از طریق ترتیبات رسمی مورد تأیید کنفرانس عمومی در ارتباط هستند و جهت حمایت از اهداف برنامه استراتژیک یونسکو (اجرای کنوانسیون میراث جهانی) متعهد شده اند و به

- مرکز بین المللی قنات و سازه های تاریخی آبی؛
- مرکز منطقه ای مدیریت آب شهری؛
- مرکز منطقه ای آموزش و پژوهش اقیانوس شناسی غرب آسیا؛
- مرکز بین المللی مدیریت یک پارچه آبخیزداری و منابع زیستی برای مناطق خشک و نیمه خشک

با توجه به توانمندی های کشورمان در زمینه آبخیزداری و در راستای توسعه فناوری های حفاظت از منابع آب و خاک، آبخیزداری و نیل به مدیریت جامع حوزه های آبخیز از طریق هم افزایی در بعد علمی، فنی و اجرایی در سطح ملی و با استفاده از تجارب بین المللی و به منظور به اشتراک گذاری تجارب موفق حاصله با جامعه جهانی، برای اولین بار طرح تأسیس مرکز بین المللی مدیریت جامع حوزه آبخیز و منابع زیستی در مناطق خشک و نیمه خشک جمهوری اسلامی ایران با همکاری یونسکو در اولین نشست منطقه ای کنترل فرسایش و رسوب در مناطق خشک و نیمه خشک در سال ۱۳۸۶ در چالوس مطرح گردید.

در این نشست، پیشنهاد ایجاد مرکزیتی با حمایت یونسکو در ایران به منظور ایجاد و اصلاح ساختارهای مدیریت منابع طبیعی با رویکرد مدیریت جامع حوزه آبخیز، توسعه استراتژی های سازگار با تغییرات اقلیم، بهره برداری از آب های زیرزمینی و کنترل فرسایش و رسوب و تسهیم تجارب و دانش بومی و نوین کشورمان در زمینه استفاده پایدار از منابع آب و خاک، ذخیره سازی

طور مستقیم توسط کشورهای میزبان، تأمین مالی می شوند، اما دامنه فعالیت آن ها فراتر از مرزهای یک کشور است. برخی در منطقه ای و برخی دیگر بیش از یک منطقه و در زمینه یک موضوع خاص سازماندهی شده اند. بسیاری از آن ها مشغول ظرفیت سازی و تحقیق هستند، در حالی که برخی از آن ها به عنوان پایه و یا حامی مالی برای حمایت از فعالیت های انجام شده توسط دیگر سازمان ها راه اندازی شده اند.

کنفرانس عمومی یونسکو مؤسسات و مراکز نوع دو را با توجه به بخش ها و خدمات مهم آن ها دسته بندی کرده است از جمله: علوم طبیعی؛

کمیسیون بین دولتی اقیانوس شناسی؛

استراتژی بخش علوم طبیعی؛

برنامه بین المللی هیدرولوژیکی و...

یونسکو ۹۴ مرکز و مؤسسه بین المللی و منطقه ای را به عنوان نوع دو طراحی کرده است در ایران نیز چندین مرکز نوع دو راه اندازی شده است از جمله می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- مرکز منطقه ای علوم پایه مرتبط با سلامت و تغذیه انسانی؛
- مرکز منطقه ای مطالعات حفظ میراث ناملموس در سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری؛
- مرکز منطقه ای توسعه پارک های علم و فناوری و مراکز رشد؛

۱۳۹۴ در پاریس به‌عنوان یکی از مراکز نوع دوم تحت نظارت یونسکو بررسی و به تصویب نهایی رسید. متعاقباً طی سال ۱۳۹۵ پیش‌نویس موافقت‌نامه طی رفت و برگشت‌های متعدد با هماهنگی دفتر کمیسیون ملی یونسکو تهیه و مجوز معاونت محترم حقوقی ریاست جمهوری برای مذاکره، پیش‌امضاء و طی تشریفات قانونی در تیرماه ۱۳۹۶ اخذ گردید. نهایتاً تفاهم‌نامه تأسیس مرکز بین‌المللی مدیریت جامع آبخیزداری و منابع زیستی در ج.ا.ایران در مهرماه ۱۳۹۹ به امضای طرفین رسید و در همین راستا جناب آقای دکتر هوشنگ جزی به‌عنوان مدیر مرکز بین‌المللی مدیریت جامع حوزه آبخیز و منابع زیستی در مناطق خشک و نیمه‌خشک منصوب گردید.

معرفی کمیته همکاری‌های مشارکتی بخش جنگل

کمیته همکاری‌های مشارکتی بخش جنگل، یک توافق داوطلبانه غیررسمی با مشارکت ۱۵ سازمان و دبیرخانه بین‌المللی عضو است که رسالت مهم و اصلی آن تقویت و ارتقاء همکاری و هماهنگی در زمینه جنگل‌ها می‌باشد. این اعضا تجربیات خود را با یکدیگر به اشتراک گذاشته و در راستای ایجاد منافع بیشتر برای مخاطبان خود تلاش می‌نمایند. آن‌ها همچنین با هدف جریان‌سازی و همسو نمودن فعالیت‌ها و وظایف خود و یافتن راه‌هایی برای بهبود مدیریت و

و نگهداری آب باران و سیستم‌های سنتی استحصال آب مطرح گردید. متعاقباً پروپوزال اولیه‌ای در سال ۱۳۹۱ توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در قالب مراکز نوع دو یونسکو تهیه و رسماً توسط وزیر وقت جهاد کشاورزی به دفتر کمیسیون ملی یونسکو در تهران ارسال گردید. بر اساس پیگیری‌های به‌عمل‌آمده درخواست کشورمان در بیست و یکمین نشست شورای بین‌الدولی برنامه آب‌شناسی یونسکو در دوم جولای ۲۰۱۴ مصادف با تیرماه ۱۳۹۳ مطرح و جهت ارزیابی‌های لازم مورد تصویب قرار گرفت که در همین راستا تیم ارزیاب با هماهنگی دفتر یونسکو در تهران در خردادماه سال ۱۳۹۴ جهت انجام مطالعات امکان‌سنجی و راه‌اندازی این مرکز به کشورمان اعزام و پس از دیدار و گفتگو با مسئولین مربوطه و بازدید و بررسی امکان میزبانی ایران با استقرار مرکز مزبور موافقت نمودند.

در نشست ۱۹۷ شورای اجرایی که در مهرماه ۱۳۹۴ در پاریس برگزار شد، شورای اجرایی یونسکو با تأسیس مرکز بین‌المللی نوع دوم «مدیریت یکپارچه آبخیزداری و منابع زیستی برای مناطق خشک و نیمه‌خشک یونسکو در ایران» موافقت نمود. این مرکز بین‌المللی گستره غرب آسیا را در برمی‌گیرد و با همکاری یونسکو در تهران ایجاد می‌شود. سپس موضوع در سی و هشتمین نشست کنفرانس عمومی یونسکو در آبان‌ماه

¹ CPF: Collaborative Partnership on Forests

پیشنهاد‌های هماهنگ و مناسب به اعضا ناظر و اصلی بر اساس تعهدات و اختیارات آن‌ها؛

- شناسایی و اجرای ابزارها و برنامه راهبردی مرتبط با موضوع جنگل سازمان ملل متحد در دستور کار برنامه ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار و سایر موافقت‌نامه‌های مهم مربوط به جنگل.

تشکیلات کمیته همکاری‌های مشارکتی بخش جنگل

این کمیته یک تشکیلات بین سازمانی ابتکاری و داوطلبانه در خصوص جنگل‌ها بوده و در آوریل سال ۲۰۰۱ میلادی در پاسخ به درخواست قطعنامه ۲۰۰۰/۳۵ شورای اقتصادی-اجتماعی سازمان ملل متحد تأسیس شد که متعاقب آن ترتیبات بین‌المللی جنگل و مجمع جنگل ملل متحد پایه‌گذاری گردید. شورای مزبور نیز دستورالعمل‌های بیش‌تری را از طریق قطعنامه ۲۰۱۵/۳۳ به کمیته همکاری‌های مشارکتی بخش جنگل از قبیل تأیید اصول و تعریف وظایف و عملکردهای کمیته مزبور به‌عنوان جزئی از ترتیبات بین‌المللی ارائه داده است.

کمیته مزبور سند راهبردی چشم‌انداز ۲۰۳۰ را با هدف تهیه و تدوین برنامه راهبردی جهت فعالیت‌ها و اقدامات مشارکتی و همچنین ایجاد چارچوبی منسجم برای برنامه‌های کاری آتی و

حفاظت از جنگل‌ها و تولید و تجارت محصولات جنگلی با یکدیگر همکاری می‌کنند.

کشورهای عضو کمیته مزبور ارتباط و همکاری راهبردی ارزشمند و تنگاتنگی را ایجاد نموده و از منابع و تخصص‌های مشترک یکدیگر بهره می‌جویند.

اهداف و وظایف کمیته همکاری‌های مشارکتی بخش جنگل

هدف اصلی این کمیته کمک به افزایش سهم کلیه جنگل‌ها به‌ویژه جنگل‌های مناطق خشک در دستور کار برنامه ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار و آرمان‌های توسعه‌ای مورد توافق بین‌المللی، تقویت و ارتقاء مدیریت پایدار جنگل‌ها و تعهدات سیاسی تا پایان برنامه یاد شده است.

وظایف کلیدی کمیته مزبور به شرح ذیل می‌باشد:

- حمایت از فعالیت‌ها و اقدامات مجمع جنگل ملل متحد و سایر کشورهای عضو آن؛
- ارائه پیشنهادها و نقطه‌نظرات علمی و فنی به مجمع یاد شده و سایر کشورهای عضو در صورت درخواست؛
- افزایش انسجام و تعامل و هماهنگی سیاست‌ها و برنامه‌ها در تمام سطوح نظیر برنامه‌ریزی‌های مشترک و ارائه

¹ ECOSOC: Economic and Social Council of the United Nations

چهارساله مجمع جنگل ملل متحد بوده که به صورت دوره‌ای به روزرسانی شده و به مجمع یاد شده ارائه می‌شود.

(۱) سازمان‌های عضو کمیته همکاری‌های مشارکتی بخش جنگل؛

(۲) مرکز تحقیقات بین‌المللی بخش جنگل؛

(۳) کنوانسیون تجارت بین‌المللی گونه‌های جانوری و گیاهان وحشی در معرض خطر^۲؛

(۴) دبیرخانه کنوانسیون تنوع زیستی؛

(۵) سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد؛

(۶) تسهیلات جهانی محیط‌زیست؛

(۷) سازمان بین‌المللی الوار گرمسیری؛

(۸) اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت؛

(۹) اتحادیه بین‌المللی سازمان‌های تحقیقاتی بخش جنگل؛

(۱۰) دبیرخانه کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی سازمان ملل متحد؛

(۱۱) برنامه عمران ملل متحد؛

سایر اقدامات تا سال ۲۰۳۰، در نشست اصول و قواعد خود که در تاریخ ۲۷ ژانویه ۲۰۲۰ برگزار شد، ارائه نمود. شایان ذکر است که سند مزبور بستر مناسبی برای استفاده از پتانسیل‌ها و مهارت‌های سازمان‌های عضو فراهم می‌نماید.

سند راهبردی این کمیته در حال نهایی شدن در راستای اصلاح و بهبود روش‌های کاری و توسعه رویکردها برای ارائه عملکرد و فعالیت‌های مؤثر آن می‌باشد. اهم این سیاست‌ها مشتمل بر اهداف، وظایف و عملکردها، عضویت، ارائه مکانیزم‌های مشارکتی و آیین‌نامه‌های اجرایی مربوطه می‌باشد.

این کمیته در سال ۲۰۱۷ و در خلال آخرین برنامه کاری اقداماتی را در جهت شناسایی فعالیت‌های برنامه‌ریزی شده برای سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰ انجام و دستورالعمل‌هایی برای اجرای آن ارائه داد. همچنین ارکان و دست‌اندرکاران اصلی این کمیته بر مراحل ارائه اطلاعات درمورد فعالیت‌های تعیین شده کشورهای عضو نظارت می‌کنند. برنامه کاری کمیته همکاری‌های مشارکتی بخش جنگل همسو با برنامه کاری

⁶ ITTO: International Tropical Timber Organization

⁷ IUCN: International Union for Conservation of Nature

⁸ IUFRO: International Union of Forest Research Organizations

⁹ UNCCD Secretariat: United Nations Convention to Combat Desertification Secretariat

¹ UNDP: United Nations Development Programme

¹ CIFOR: Centre for International Forestry Research

² CITES: Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

³ CBD Secretariat: Convention on Biological Diversity Secretariat

⁴ FAO: United Nations Food and Agricultural Organization of the United Nations

⁵ GEF: Global Environment Facility

تحت کنوانسیون تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد باشد. از زمان تصویب برنامه راهبردی جنگل در آوریل ۲۰۱۷، تعداد کشورهایی که مشارکت‌های داوطلبانه ملی خود برای دستیابی به اهداف و اهداف جهانی جنگل را اعلام می‌کنند، رو به افزایش است. در سیزدهمین نشست مجمع جهانی جنگل که در ماه مه ۲۰۱۸ برگزار شد، کشورهای عضو این مجمع از دبیرخانه مجمع جهانی جنگل درخواست کردند که اطلاعات مشارکت‌های داوطلبانه ملی را که به دبیرخانه ارسال می‌شود، گردآوری و در اختیار عموم قرار دهند

با مراجعه به آدرس ذیل می‌توانید اطلاعات فوق را که از تاریخ ۴ ژوئن ۲۰۲۰ دریافت شده‌اند، مشاهده نمایید. در این راستا، کشورهای ذیل مشارکت خود را در این خصوص رسماً اعلام نموده‌اند: استرالیا، کانادا، چین، اکوادور، آلمان، غنا، گواتمالا، هند، اندونزی، جامائیکا، لیبریا، ماداگاسکار، مراکش، نیوزلند، فدراسیون روسیه، جمهوری اسلواکی، تایلند، اوکراین و ازبکستان.

<https://www.un.org/esa/forests/documents/un-strategic-plan-for-forests-2030/vncls/index.html>

- (۱۲) برنامه محیط‌زیست ملل متحد^۱؛
(۱۳) دبیرخانه مجمع جنگل ملل متحد؛
(۱۴) دبیرخانه چارچوب کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل متحد^۲؛
(۱۵) مرکز جهانی آگروفارستری^۳؛
(۱۶) بانک جهانی^۴.

مشارکت‌های داوطلبانه ملی به اهداف جهانی جنگل^۵

بر اساس بند ۳۰ برنامه راهبردی جنگل ملل متحد، کشورهای عضو می‌توانند به طور داوطلبانه، با در نظر گرفتن شرایط ملی، سیاست‌ها، اولویت‌ها، ظرفیت‌ها، سطح توسعه و شرایط جنگل، سهم خود را در دستیابی به اهداف جهانی جنگل تعیین کنند.

این "مشارکت‌های داوطلبانه ملی" ممکن است شامل اقدامات ملی و اهداف مربوط به سایر تعهدات و اهداف بین‌المللی مرتبط با جنگل‌ها، مانند برنامه ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار و اهداف توسعه پایدار، اهداف تنوع زیستی آیچی و اقدامات برای کنترل تغییر اقلیم در راستای توافق‌نامه پاریس

⁵ World Bank

⁶ VNC: Voluntary National Contribution

⁶ Aichi

⁷ Aichi

⁸ UNFF13: 13th Session of the United Nations Forum on Forests

¹ UNEP: United Nations Environmental Programme

² UNFF Secretariat: United Nations Forum on Forests

³ UNFCCC Secretariat: United Nations Framework

Convention on Climate Change Secretariat

⁴ ICRAF: World Agroforestry Centre

آشنایی با بازار ظرفیت‌سازی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی

سریع جهت رفع نیازهای مربوط به افراد و سازمان‌ها در راستای یادگیری روش‌های مؤثر پیشگیری از تخریب سرزمین می‌باشد. در این بازار می‌توان از فرصت‌های شغلی مطلع شد. همچنین در این بازار از دست‌اندرکاران دعوت می‌شود تا ضمن اشتراک‌گذاری مطالب، در خصوص محتوای این بخش با سایر علاقه‌مندان تبادل نظر نمایند.

در این بازار می‌توان:

- تجربیات و ایده‌های جدید خود را به اشتراک گذاشت؛
- دانش و مهارت خود را ارتقا داد؛
- از تلاش‌های ظرفیت‌سازی در جهان مطلع گردید؛
- به طور مستقیم بر محتوای بازاریابی در آینده تأثیرگذار بود؛
- این بستر امکان دسترسی به مهارت‌ها و توانایی‌های مربوطه را از طریق آموزش فراهم می‌کند تا بتوان سهم خود را در اجرای اهداف کنوانسیون فعالانه بازی نمود.

برای دسترسی به این بخش به آدرس ذیل مراجعه نمایید:

<https://knowledge.unccd.int/cbm/capacity-building-marketplace>

آشنایی با آکادمی یادگیری الکترونیک فائو

بخشی از سایت فائو به مرکزی برای یادگیری از راه دور به نام آکادمی یادگیری الکترونیک فائو اختصاص داده شده است.

بازار ظرفیت‌سازی جهت بازاریابی برای اهداف کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی سازمان ملل متحد می‌باشد و امکان دسترسی به مهارت‌ها و توانایی‌های مربوطه را از طریق آموزش فراهم می‌کند تا افراد بتواند سهم خود را در اجرای اهداف این کنوانسیون ایفاء نمایند و از کلیه افراد از جمله دانشجویان، جنبش‌های مردمی، متخصصان، محققان، تشکل‌های جامعه مدنی، سازمان‌های مردم‌نهاد، سازمان‌های مربوط به کشاورزان و عموم مردم که به دنبال خنثی‌سازی روند تخریب سرزمین می‌باشند جهت شیوه‌های مدیریت پایدار سرزمین برای مقابله با خشکسالی و تخریب سرزمین پشتیبانی می‌کند. این بازار بستر مناسب و مفیدی است برای کسانی که به دنبال فراگیری دانش و فرصت‌های مربوطه جهت تحقق اهداف کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی هستند. این بازار در پی ایجاد و تقویت روش‌های ملموس و کاربردی به‌منظور کاهش و سازگاری با خشکسالی و بیابان‌زایی است. بازار ظرفیت‌سازی کمکی مؤثر و

¹ FAO Elearning Academy

بولتن اطلاع رسانی امور بین الملل سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

کشورهای عضو برای دستیابی به برنامه پایدار ۲۰۳۰ فراهم می نمایند.

توسعه آکادمی الکترونیکی فائو دسترسی آزاد به مطالب را در موضوعات مختلف مورد علاقه در جهان که در قالب های مختلفی از جمله دوره های آموزش الکترونیکی برای خود یادگیری، برنامه های یادگیری ترکیبی، دوره های گسترده و طولانی مدت، وبینارهای فنی، دوره های تدریس خصوصی آنلاین، کارگاه های آموزشی حضوری و همچنین برنامه های کارشناسی ارشد دانشگاه و مقاطع تحصیلات تکمیلی و... می باشد، را فراهم می نماید.

این دوره ها با اهداف توسعه پایدار و برنامه های راهبردی فائو همسو هستند و توسط طیف گسترده ای از متخصصان بررسی می شوند تا از صحت، کیفیت و انسجام محتوا اطمینان لازم حاصل گردد.

توسعه ظرفیت آکادمی و دوره های آموزش الکترونیکی فائو متناسب با نیازهای خاص کشور، توسعه و پایداری را ارتقا می دهد و به کشورهای عضو کمک می کند تا از توانایی بیشتری برای مواجهه با چالش های جهانی برخوردار شوند.

فعالیت ها، ابتکارات و دوره های یادگیری الکترونیکی آکادمی فائو برای سیاست گزاران، مقامات دولتی و کارکنان فنی،

هدف کلی این بخش، کمک به پیشرفت اقتصادی و اجتماعی پایدار کشورهای عضو و پشتیبانی از سیاست ملی، چارچوب های قانونی و فرایندهای تصمیم گیری کشورهای عضو است.

طیف وسیعی از فراگیران در سطح جهان می توانند از این آکادمی بهره مند شوند از جمله کارکنان سازمان های غیردولتی، ملی و بین المللی، مؤسسات مردم نهاد، دانشجویان دانشگاه ها و محققان، کارکنان سازمان ملل و بخش خصوصی.

انجام این کاربر پایه انتقال توانمندی ها، توسعه تخصص و ارتقا نوآوری، تقویت منابع انسانی و.. متمرکز است این آکادمی فرصت های یادگیری و دوره های یادگیری الکترونیکی چندزبانه را برای بهره مندی متخصصانی که در زمینه امنیت غذایی و تغذیه، توسعه اجتماعی و اقتصادی و مدیریت پایدار منابع طبیعی فعالیت می کنند، با هدف کلی تقویت ظرفیت

و سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد (FAO) توسعه یافت که در سال ۲۰۱۲، به NASA LANCE منتقل شد.^۳

برنامه ریزان پروژه و به ویژه افرادی که برای پشتیبانی و اجرای برنامه توسعه پایدار فعالیت می نمایند مؤثر است.

برای دسترسی به دوره های آموزشی آکادمی فوق به آدرس ذیل مراجعه نمایید: <https://elearning.fao.org/>

گزارشات

دهه احیا اکوسیستم ملل متحد ۲۰۲۰-۲۰۲۱

مجمع عمومی سازمان ملل متحد^۴ در روز یکم مارس ۲۰۱۹ (دهم اسفند ۱۳۹۷)، دهه سوم قرن جاری (۲۰۲۰-۲۰۲۱) را به عنوان دهه احیاء اکوسیستم اعلام کرد (UNEA, 2019).

۱۰ راهبرد دهه جهانی احیاء اکوسیستم ها عبارت اند از:

- ۱) تقویت جنبش جهانی احیای اکوسیستم؛
- ۲) حمایت از برنامه های احیایی؛
- ۳) ارائه برنامه های تشویقی مناسب؛
- ۴) حمایت از رهبری جنبش احیاء اکوسیستم؛
- ۵) تغییر الگوهای رفتاری؛
- ۶) سرمایه گذاری در پژوهش های مرتبط؛
- ۷) ظرفیت سازی؛
- ۸) توجه به جنبه های فرهنگی احیاء و بازسازی؛
- ۹) آموزش نسل آینده؛
- ۱۰) توجه به بازخوردها.

آشنایی با اطلاعات حریق برای سیستم مدیریت منابع ناسا

سازمان ملی هوانوردی و فضای ایالات متحده آمریکا، بر اساس تصاویر ماهواره ای دریافتی از MODIS، VIIRS، S-NPP و NOAA 2، اطلاعات حریق های فعال در سطح جهان را گردآوری و اطلاع رسانی می نماید. اطلاعات گردآوری شده در قالب نقشه حریق سیستم اطلاعات حریق برای سیستم مدیریت و یا Worldview ناسا که به طور مرتب به ایمیل مشترکین به عنوان هشدار ارسال می شود و یا با فرمت های SHP، KML، TXT، WMS قابل داونلود است. FIRMS بدو توسط دانشگاه مریلند با اعتبارات برنامه علوم کاربردی ناسا

³ Land, Atmosphere Near-real-time Capability for EOS

⁴ UNEA: United Nation Environmental Assembly

¹ FIRMS: Fire Information for Resource Management System

² FIRMS Fire Map

- انجمن احیاء اکولوژیک^۱
- گروه بانک جهانی^۲
- مجمع جهانی اقتصاد^۳
- مؤسسه منابع جهانی^۴

بی شک دستیابی به اهداف توسعه پایدار بدون احیای اکوسیستم های تخریب یافته خاکی، آب های شیرین و دریاها و اقیانوس ها امکان پذیر نمی باشد.

تخریب سرزمین: عبارت است از کاهش پتانسیل اکوسیستم در نتیجه بلایای طبیعی و دخالت های انسانی.

عوامل تخریب اکوسیستم:

- عوامل طبیعی: فوران های آتشفشانی، زمین لرزه ها، سیل، طوفان گردوغبار، طغیان بیماری ها، قحطی
- فعالیت های انسانی: رشد سریع جمعیت و بهره برداری بیش از ظرفیت اکوسیستم، سنگ تراشی، قطعه قطعه شدن عرصه زیستگاه ها و رویشگاه ها، آلودگی محیط زیست،

دهه ملل متحد برای احیاء اکوسیستم از ساختار مشارکتی مستحکم و شفاف بر خوردار است که در آن نقش ها و مسئولیت های شرکا کاملاً روشن است.

نهادهای اصلی هدایتگر عبارت اند از:

سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد^۱ و برنامه محیط زیست ملل متحد^۲

نهادهای همکار:

- کنوانسیون تنوع زیستی^۳
- کنوانسیون مقابله با بیابان زایی^۴
- کمیسیون اقتصادی اروپای ملل متحد^۵
- سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد^۶
- کنوانسیون تغییر اقلیم (UNFCCC)

شرکای جهانی:

- مجمع جهانی چشم انداز^۷
- دولت های محلی برای پایداری^۸
- اتحادیه بین المللی حفظ طبیعت^۹

⁷ UNFCCC: United Nations Framework Convention on Climate Change

⁸ GLF: Global Landscape Forum

⁹ ICLEI: Local Governments for Sustainability

¹ IUCN: International Union for Conservation of Nature

¹ SER: Society for Ecological Restoration

¹ World Bank Group

¹ World Economic Forum

¹ World Resources Institute

¹ FAO: United Nations Food and Agricultural Organization of the United Nations

^۲ UNEP: United Nations Environmental Programme

^۳ CBD: Convention on Biological Diversity

⁴ UNCCD: United Nations Convention to Combat Desertification

⁵ UNECE: United Nation Economic Commission

⁶ UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

تغییر اقلیم، چرای بیش از حد دام‌های اهلی، بهره‌برداری از آبیان.

- رابطه بین انسان و طبیعت بازسازی شود؛
- سطح اکوسیستم‌های سالم افزایش یابد؛

احیاء اکوسیستم: فرایند کمک به بهبود شرایط اکوسیستمی که پتانسیل آن کاهش یافته، آسیب دیده یا ویران شده است.

- نابودی اکوسیستم‌ها، جدایی یا قطعه‌قطعه شدن آن‌ها، و تخریب اکوسیستم پایان یابد.

برخی اهداف احیای اکوسیستم

اهداف پایه‌گذاری شده برای رسیدن به افق‌های احیاء اکوسیستم

- افزایش کربن آلی در خاک‌های کشاورزی؛
- افزایش ذخایر ماهی در مناطقی که بیش از حد بهره‌برداری شده‌اند؛

- آگاه‌سازی جوامع در سطح جهانی، منطقه‌ای، ملی و محلی و انجام اقدام‌هایی جهت پیشگیری، توقف یا معکوس نمودن روند تخریب اکوسیستم‌ها؛

- پالایش عرصه‌های آلوده؛
- احیاء فرایندهای بوم‌شناختی؛
- بازسازی تنوع زیستی و حفاظت از فون و فلور با هدف کمک به فرایندهای احیاء.

- افزایش آگاهی‌ها از فواید چندجانبه از احیای موفق اکوسیستم‌ها؛

- به‌کارگیری این آگاهی‌ها در سیستم‌های آموزشی و در همه بخش‌های عمومی، خصوصی و تصمیم‌گیری‌ها

اهداف قابل انتظار تا ۲۰۳۰

اهداف و تمرکز اصلی دهه احیای اکوسیستم

- افزایش میزان احترام به طبیعت در جوامع؛
- اجرای طرح‌های احیا اکوسیستم در سطح صدها میلیون هکتار از عرصه‌های آبی و خشکی؛

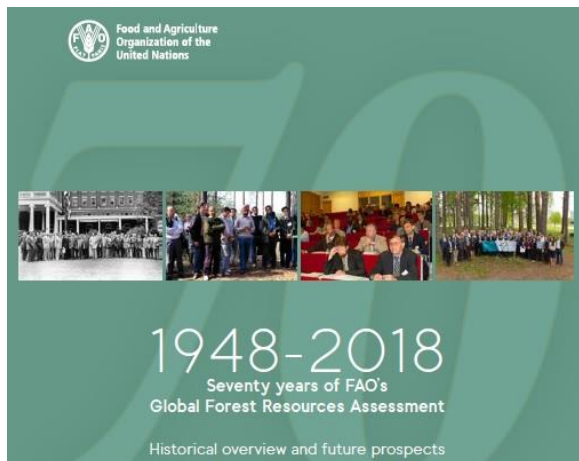
- هدف اصلی عنوان شده: جلوگیری، تغییر یا معکوس نمودن روند تخریب اکوسیستم‌ها در سطح جهان؛
- تمرکز اصلی فعالیت‌ها بر دو محور: حفاظت از اکوسیستم‌ها؛ احیا اکوسیستم‌ها

- بهبود حقوق شهروندی با تأکید بر برابری جنسیتی، جوانان، جوامع محلی، مردمان بومی و نسل‌های آینده؛

افق‌های ترسیم‌شده برای دهه احیای اکوسیستم‌ها

- تغییر شیوه معیشت انسان‌ها (الگوهای تأمین و مصرف منابع) در جهت حفاظت، مدیریت پایدار و احیای طبیعت؛

برای تأمین سلامت همه موجودات فعلی کره زمین و نسل‌های آتی به جهانی نیاز داریم که:

از سال ۱۹۴۸ میلادی که اولین گزارش ارزیابی منابع جنگلی جهان توسط سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد (فائو) انتشار یافت، هفتاد سال می‌گذرد. از آن زمان تاکنون، فائو ارزیابی منابع جنگلی جهان را به صورت دوره‌ای انجام می‌دهد. در طی سال‌های گذشته، نتایج ارزیابی‌های انجام شده، پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی برای افزایش و بهبود دانش جهانی در مورد منابع جنگل بوده است. در همین راستا، توجه جهانیان به روند ارزیابی منابع جنگلی جهان طی ۷۰ سال گذشته افزایش یافته و فائو از طریق انتشار منظم این ارزیابی‌ها، اطلاعات زیادی در خصوص وضعیت این منابع در اختیار جامعه جهانی قرار داده است. با گذشت زمان، لازم بود تا چارچوب این گزارش‌ها تغییر نماید چراکه می‌بایست با متغیرهای اطلاعاتی سازگار شود. در همین ارتباط، فائو در ارزیابی‌های اخیر نسبت به کلیه جنبه‌های مدیریت پایدار جنگل دیدگاه‌های نوین و

- پژوهش‌های بلندمدت برای توسعه آموزش و فنون احیای اکوسیستم؛
- احترام گذاشتن به طبیعت به عنوان یکی از معیارهای اصلی ارزیابی سلامت و شرایط جوامع اقتصادی محسوب شود.

تاریخچه مختصری از برنامه ارزیابی منابع جنگلی جهان

برنامه ارزیابی منابع جنگلی جهان فرایندی جامع و کشورمحور است که با همکاری و تعامل تنگاتنگ با کشورهای عضو و برخی سازمان‌های بین‌المللی انجام می‌گیرد. بر همین اساس، از سال ۱۹۴۸ فائو به‌تناوب در دوره‌های ۵ الی ۱۰ ساله اقدام به تدوین گزارش‌های ارزیابی منابع جنگلی جهان با هدف بررسی وضعیت موجود و روندهای آتی جنگل، ارزیابی ذخائر چوب و تولیدات چوبی در راستای نیل به مدیریت پایدار نموده که اصلی‌ترین مرجع اطلاعات برای تجزیه و تحلیل با هدف حل این مسائل ارائه داده و تاکنون ۱۲ دوره ارزیابی انجام شده است که آخرین آن، برنامه ارزیابی منابع جنگلی جهان در سال ۲۰۲۰ می‌باشد. این نوشتار به ارائه شرح مختصری از تاریخچه فعالیت‌های برنامه ارزیابی منابع جنگلی جهان در ۷۰ سال اخیر می‌پردازد.

² FAO: United Nations Food and Agricultural Organization of the United Nations

¹ FRA: Forest Resources Assessment

جامع‌تری را اعمال نموده است. در اولین فرایند ارزیابی منابع جنگلی جهان، دغدغه‌ی اصلی فائو چنین بیان شده بود: «تمامی جهان از کمبود محصولات جنگلی رنج می‌برند» (فائو، ۱۹۴۸). از سال ۱۹۴۸ لغایت ۱۹۶۳ میلادی، ارزیابی‌های جهانی فائو بیش‌تر بر روی چوب متمرکز بود و اطلاعات مورد نظر عمدتاً از طریق تهیه پرسش‌نامه‌ها و داده‌های به‌دست‌آمده از آماربرداری‌های ملی جنگل به دست می‌آمد.

در دهه ۱۹۶۰ میلادی، بخش اعظمی از مطالعات انجام‌شده در این ارزیابی‌ها مربوط به تولید و عرضه چوب بود، در حالی که ارزیابی‌های اخیر رویکرد جامع‌تری را برای پرداختن به تمام جنبه‌های مدیریت پایدار جنگل اتخاذ نموده است. در ارزیابی‌های پیشین، فائو نسبت به تداوم و سرعت تبدیل جنگل‌های گرمسیری به زمین‌های کشاورزی هشدار داده بود و این موضوع توجه همگان را به معضل جنگل‌زدایی معطوف نمود. در همین ارتباط به منظور رویارویی با این معضل، کشورها، از جمله تصمیم‌گیرندگان و دست‌اندرکاران، گام‌های ارزشمند و مؤثری در جهت اجرای مدیریت پایدار جنگل برداشته‌اند که این تلاش‌ها به نوبه‌ی خود در کاهش میزان تخریب جنگل‌های گرمسیری نقش به‌سزایی داشته است. در همان زمان، مساحت جنگل‌ها و تغییرات رشد توده و موجودی سرپا از طریق فرایند ارزیابی برآورد شد که این موضوع نقش مهمی در درک بهتر سهم جنگل‌ها در متعادل نمودن کربن اتمسفر و کاهش تغییرات

اقلیمی داشت. با این حال، روند جنگل‌زدایی در جهان تداوم خود را حفظ نموده است. در حالی که سطح جنگل‌ها همچنان در حال کاهش است، جمعیت جهان و تقاضا برای محصولات جنگلی سیر افزایشی به دنبال داشته است؛ بنابراین مسئله‌ی استفاده پایدار از منابع جنگلی بیش از هر زمان دیگری حائز اهمیت می‌باشد. اگرچه هنوز تا رسیدن به هدف نهایی راه‌زیادی در پیش است، اما ارزیابی‌های آتی، با بهره‌جویی از تجربه‌های موجود و استفاده از فرایند گزارش‌دهی تلفیقی، آماده پاسخگویی و رفع چالش‌های جدید می‌باشد.

از دهه‌ی ۱۹۷۰ میلادی، گردآوری اطلاعات از طیف گسترده‌تری از منابع انجام می‌شد. در حالی که ارزیابی‌های قبلی به صورت محدودتر و با مشارکت شمار کمی از کشورها صورت می‌گرفت.

از سال ۱۹۸۰ میلادی، با اتخاذ رویکرد پایین‌به‌بالا، نقش کشورها در فرایند جمع‌آوری داده‌ها و طبقه‌بندی مجدد آن، برآورد و پیش‌بینی داده‌های ملی پررنگ‌تر شد. در همان دوره، رویکردهای فنی با استفاده از ارزیابی‌های مبتنی بر تجزیه و تحلیل منابع کشوری و با نظر متخصصین سنجش‌ازدور و مدل‌سازی آماری اصلاح و بازنگری و همچنین بر ارزیابی وضعیت مساحت جنگل‌ها و موجودی سرپا تأکید فراوان گردید.

در سال ۲۰۰۰ میلادی، فرایند ارزیابی به عنوان بخشی از برنامه منظم فائو تلقی می گردید که در همین ارتباط، منابع انسانی و مالی مورد نیاز برای اجرای این مهم نیز مدنظر قرار گرفت.^۲ گزارش ارزیابی منابع جنگلی جهان در سال ۲۰۰۰، نسبت به^۴ ارزیابی‌های قبل طیف وسیع‌تری از منابع جنگلی را تحت پوشش قرارداد و برای اولین بار نیز از واژگان و تعاریف یکسان برای کلیه کشورهای عضو استفاده شد. در همین راستا، لازم بود تا اطلاعات مرتبط با جنگل با ملزومات گزارش دهی بین المللی تطبیق و اصطلاحات و تعاریف هم برای هماهنگی با سایر فرایندهای گزارش دهی بین المللی یکسان سازی گردد.

در آوریل سال ۲۰۰۱، کمیته همکاری‌های مشارکتی بخش جنگل، با هدف حمایت از فعالیت‌ها، اهداف و آرمان‌های مجمع جنگل ملل متحد و همچنین افزایش سطح تعامل و همکاری و هماهنگی میان کشورهای عضو شکل گرفت. این بخش تاکنون نقش مهم و مثبتی در جریان سازی و ساده سازی گزارش های جنگل و کاهش بار گزارش نویسی برای کشورها داشته است.

از سال ۱۹۹۰ میلادی به بعد این ارزیابی‌ها هر ۵ سال یک بار انجام می‌شود. متعاقب برگزاری کنفرانس محیط زیست و توسعه ملل متحد^۱ یا اجلاس سران زمین در سال ۱۹۹۲ در ریودوژانیرو - برزیل، کنوانسیون‌هایی نظیر کنوانسیون تنوع زیستی، کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و چارچوب کنوانسیون تغییر اقلیم پایه گذاری گردید. از جمله خروجی‌های این نشست، تأکید فراوان بر اخذ اطلاعات جهانی مربوط به جنگل و همچنین گسترده تر کردن دامنه‌ی ارزیابی‌ها در خصوص عملکردهای زیست محیطی و اقتصادی - اجتماعی جنگل‌ها بود. در همین ارتباط، می‌بایست روند ارزیابی‌های جهانی جامع تر می‌شد تا بتوانند به کشورها در تهیه و تدوین ملزومات گزارش‌های جدید و پیشرفت در اعمال مدیریت پایدار جنگل کمک کنند. همچنین، فائو با گذشت زمان پی برد که کیفیت نتایج با افزایش دفعات گزارش دهی بهبود می‌یابد، چراکه افزایش تعداد گزارش‌ها به ظرفیت سازی و افزایش دانش بین ارزیابی‌های متوالی کمک می‌کند. درعین حال، هنوز هم سیستم‌های سنجش‌از دور و اطلاعات تکمیلی که امکان تجزیه و تحلیل داده‌های مناسب و مورد نیاز را فراهم می‌کردند، مورد استفاده قرار می‌گرفت.

⁵ UNFCCC: United Nations Framework Convention on Climate Change

⁶ CPF: Collaborative Partnership on Forests

¹ UNCED: United Nations Conference on Environment and Development

² Earth Summit

³ CBD :Convention on Biological Diversity

⁴ UNCCD:United Nations Convention to Combat Desertification

جهان را با هدف همکاری با دبیرخانه مزبور در تهیه و تدوین گزارش‌های ارزیابی کشوری و جمع‌بندی و ارائه اطلاعات مورد نیاز ایجاد نمود. این شبکه در زمان شروع ارزیابی سال ۲۰۱۰ پایه‌گذاری شد و منجر به افزایش حساسیت کشورها نسبت به ارائه درست داده‌ها و ایجاد اعتماد متقابل بیش‌تر بین فائو و کشورهای عضو آن گردید. مشارکت فعال کشورها از طریق شبکه جهانی رابطین ملی جز لاینفک فرایند گزارش‌دهی و تضمین‌کننده کیفیت بالای گزارش‌ها است. در سال ۲۰۰۵ میلادی، سوابق گزارش‌های ارزیابی سال‌های قبل نیز در دسترس کشورهای عضو قرار گرفت.

به‌علاوه، در سال ۲۰۰۷ میلادی، فائو مطالعه‌ای را در چارچوب برنامه ارزیابی ۲۰۱۰ با محوریت مالکیت اجاره جنگل و با هدف جمع‌آوری اطلاعات کمی در خصوص مالکیت و اجاره جنگل و بررسی اثرات نظام‌های جنگل‌داری در نیل به مدیریت پایدار جنگل و فقرزدایی به‌صورت هماهنگ و یکپارچه با مشارکت و تعامل کشورهای عضو انجام داد.

در ارزیابی سال ۲۰۱۵، استفاده بیش‌تر از ابزارهای آنلاین در فرایند گزارش‌دهی، تجزیه و تحلیل و انتشار داده‌های مربوط به ارزیابی‌ها را تسهیل و منجر به تلفیق بهتر داده‌های ارزیابی‌های انجام شده با داده‌های فائو و سایر داده‌های موجود شده است.

در فرایند ارزیابی سال ۲۰۰۵، به‌منظور تسهیل در فرایند گزارش‌دهی، کمیته مزبور با همکاری اعضای خود تعاریف بخش جنگل را اصلاح و همسان‌سازی نمود. همچنین، ارتباط مشاوره‌ای و تعامل تنگاتنگی با سایر فرایندهای گزارش‌دهی بین‌المللی و سازمان‌های مشارکت‌کننده در جمع‌آوری داده‌های مربوط به جنگل آغاز کرد. این رویکرد منجر به بهبود فرایند تدوین ارزیابی‌های سال ۲۰۰۵ و ۲۰۱۰ و به رسمیت شناختن پرسش‌نامه مشارکتی منابع جنگلی^۱ که در فرایند ارزیابی سال ۲۰۱۵ ارائه شد، گردید.

هم‌زمان با تحول و گستردگی فرایند ارزیابی و بر اساس تصمیمات اتخاذ شده، فائو تصمیم گرفت از متخصصان و صاحب‌نظران بین‌المللی جهت مشاوره بهره‌گیری نماید که برای نخستین بار از مشاوران بین‌المللی در تدوین و آماده‌سازی فرایند ارزیابی سال ۲۰۱۰ استفاده گردید. از آن پس، جهت هدایت و پایش در هر دوره ارزیابی، مشاوره‌های تخصصی صورت می‌گرفت. در سال ۲۰۰۲ میلادی، یک گروه مشاوره‌ای نیز برای انجام امور مشاوره‌ای فائو در زمینه‌ی امور مربوط به ارزیابی‌ها تشکیل شد. همچنین با هدف تقویت فرایند گزارش‌دهی کشوری، دبیرخانه ارزیابی منابع جنگلی فائو، شبکه‌ای جهانی متشکل از رابطین و هماهنگ‌کنندگان از سراسر

¹ CFRQ: Collaborative Forest Resources Questionnaire

مغولستان داخلی چین برگزار شد، ایده نام گذاری سال بین المللی مرتع مطرح شود. در این مقطع سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد هم آمادگی خود را برای همکاری های لازم اعلام نمود.

INTERNATIONAL
YEAR OF
RANGELANDS AND
PASTORALISTS

در کنگره بین المللی بعدی مرتع که در سال ۲۰۱۱ در روزاریو کشور آرژانتین برگزار شد، دو بیانیه ذیل در خصوص نام گذاری سال بین المللی مرتع مطرح شد:

- درخواست از مجمع عمومی ملل متحد برای نام گذاری سال بین المللی مرتع؛
- درخواست حمایت برای هدایت ارزیابی جهانی مراتع؛

هم زمان گروه های بین المللی دامدار هم در حال تلاش برای نام گذاری یک سال بین المللی برای دامداران بودند که نهایتاً برای هم افزایی تلاش ها و بالا بردن احتمال اختصاص یک سال بین المللی، تصمیم بر آن شد که عنوان مورد نظر را سال بین المللی مرتع و دامداران در نظر گیرند.

در دومین مجمع محیط زیست ملل متحد در سال ۲۰۱۶، موضوع دامداران و ارتباط مراتع با اهداف توسعه پایدار مطرح شد که کشورهای مغولستان، کنیا، اتیوپی و سودان حمایت خود را از نام گذاری سال بین المللی اعلام نموده و توانستند در بیانیه

دغدغه کنونی ما در مورد معضل جنگل زدایی، ناپایداری، سهم جنگل ها در امنیت غذایی و معیشت انسان و نقش جنگل ها در کاهش اثرات حوادث فاجعه بار، پیش تر نیز توسط فائو در سال ۱۹۴۸ مطرح شده بود. پس از بررسی نتایج اولین ارزیابی منابع جنگلی جهان، فائو در ششمین نشست کنفرانس خود اذعان داشت که بایستی توانایی خود را برای ارائه اطلاعات در مورد وضعیت منابع جنگلی در سراسر جهان به طور مداوم حفظ نموده و ارتقاء بخشد (فائو، ۱۹۵۱).

منابع مورد استفاده:

- نکات کلیدی ارزیابی منابع جنگلی جهان

- گزارش های نشست های فنی رابطین ملی ارزیابی منابع جنگلی جهان

--Monica Garzuglia, Seventy Years of FAO Global Forest Resources Assessment – Historical Overview and Future Prospects. Rome; 2018

نام گذاری سال بین المللی مرتع و دامداران

گسترده و وسعت مراتع و انبوه جمعیت دامدار (ساکن و متحرک) که برای تأمین معاش خود از مراتع بهره برداری می نمایند، جامعه علمی را بر آن داشت تا برای اولین بار در کنگره بین المللی مرتع که در سال ۲۰۰۸ در شهر هوتهوستان

در چهارمین نشست مجمع محیط‌زیست ملل متحد که در سال ۲۰۱۹ برگزار شد، دولت مغولستان اعلام آمادگی نمود که رسماً ابتکار عمل را به دست گرفته و موضوع سال بین‌المللی را از طریق فائو به جریان بیندازد.

بعد از چندین مکاتبه که از سوی دولت مغولستان به نمایندگی‌های کشورهای درم-ایتالیا برای اخذ حمایت رسمی آنها ارسال شد، نهایتاً تا زمان برگزاری نشست کمیته کشاورزی فائو، ۱۴ کشور و ۱۶۰ نهاد رسماً حمایت خود را اعلام نمودند. بدین ترتیب موضوع حمایت از نام‌گذاری سال ۲۰۲۶ به‌عنوان سال بین‌المللی مراتع و دامداران در نشست اکتبر سال ۲۰۲۰ کمیته کشاورزی فائو به تصویب رسید.

پس از تأیید موضوع در کمیته کشاورزی، این مهم در نشست شورای فائو که در دسامبر ۲۰۲۰ برگزار شد، مطرح و مورد تصویب قرار گرفت. بر اساس فرایندهای فائو، این موضوع در بالاترین نشست فائو که کنفرانس فائو نام دارد نیز باید مطرح شود. نشست بعدی کنفرانس فائو در خلال روزهای ۱۸-۱۴ ژوئن سال جاری است که گام بعدی در فرایند رسمی انعکاس موضوع به مجمع عمومی ملل متحد است.

در صورت تصویب پیشنهاد ارائه شده به کنفرانس فائو که با حضور وزرای کشاورزی عضو فائو برگزار می‌شود، موضوع رسماً برای بررسی و تصویب در نشست ماه سپتامبر سال ۲۰۲۱ مجمع عمومی ملل متحد، به آن مرجع ارجاع می‌شود.

نهایی آن نشست موضوع "مقابله با بیابان‌زایی، تخریب سرزمین و خشکسالی و حمایت از دامداری و مراتع" را لحاظ نمایند (۲۶ ماه می ۲۰۱۶).

کنگره بین‌المللی مرتع که در سال ۲۰۱۶ در ساس کاتون کانادا برگزار گردید نمایندگان ۵۰ کشور تعهد خود را نسبت به اجرای یک برنامه اقدام جهت نیل به اهداف ذیل اعلام نمودند:

- ارتقاء آگاهی‌های عمومی در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه؛
- تلاش برای جلب حمایت کشورهای برای انعکاس موضوع به مجمع عمومی سازمان ملل متحد؛

ترویج مفهوم سال بین‌المللی مراتع دامداران در نشست‌های مرتبط با سازمان ملل متحد، کنفرانس‌ها و غیره؛

نهایتاً یک کمیته راهبردی برای سال بین‌المللی مراتع و دامداران تشکیل شد که علاوه بر تولید محتوا و اطلاع‌رسانی در نشست‌های مختلفی موضوع را در قالب نشست‌های جانبی مطرح نمودند.

در سال ۲۰۱۸، دولت کنیا تلاش نمود که موضوع سال بین‌المللی را به طور مستقیم به مجمع عمومی ملل متحد انتقال دهد که این امر با شکست مواجه شد. در همین ارتباط، دولت‌های حامی و گروه راهبردی به این نتیجه رسیدند که لازم است موضوع از مسیر فائو پیگیری شود.

روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی و خشکسالی در سال ۲۰۲۱

Desertification
& Drought Day 17 JUNE
2021

Restoration. Land. Recovery.
We build back better with healthy land

موضوع اصلی روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی و خشکسالی در سال ۲۰۲۱ میلادی حول محور احیاء و تبدیل اراضی تخریب یافته به اراضی سالم متمرکز است چراکه احیاء اراضی تخریب یافته منجر به افزایش تاب‌آوری از منظر اقتصادی، اشتغال‌زایی، ایجاد درآمد و ارتقاء امنیت غذایی می‌شود و به بهبود تنوع زیستی کمک می‌نماید. این فرایند موجب تنظیم چرخه کربن جو و جلوگیری از گرم‌شدن کره زمین و تعدیل اثرات تغییر اقلیمی می‌شود. احیاء اراضی در معرض تخریب و تخریب‌شده ضمن کاهش اثرات تغییرات اقلیمی، می‌تواند عامل مهمی در روند بهبود همه‌گیری کووید-۱۹ از طریق توسعه پوشش گیاهی باشد.

مراسم بزرگداشت این روز در سال جاری میلادی با هماهنگی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی سازمان ملل متحد و با هدف تشویق آحاد مردم، جوامع مدنی، بخش خصوصی و کلیه

به دلیل اهمیت موضوع، دو سازمان متولی یعنی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان امور عشایر، مکاتباتی در سطح وزارت جهاد کشاورزی انجام دادند تا دفتر نمایندگی ج.ا.ایران در فائو، رسماً حمایت دولت ج.ا.ایران از نام‌گذاری سال بین‌المللی مراتع و دامداران را اعلام نماید. علاوه بر دولت، چند نهاد غیردولتی کشورمان هم رسماً مراتب حمایت خود را اعلام نموده‌اند که عبارت‌اند از: مؤسسه محیط‌زیست و توسعه پایدار (سنستا)، انجمن مرتع‌داری ایران، کانون سراسری انجمن‌های صنفی کارفرمایی مرتع‌داران ایران و مؤسسه حافظان کوچنده سرزمین (اتحادیه عشایر کوچنده).

در حال حاضر گروه‌های منطقه‌ای حمایت از نام‌گذاری سال بین‌المللی، در تلاش‌اند تا با اطلاع‌رسانی و حساب‌سازی در خصوص موضوع، حمایت سایر کشورهای موجود در منطقه خود را جلب نمایند تا مراتب در اولین گام پیشرو یعنی کنفرانس فائو به تصویب برسد.

وب‌سایتی توسط گروه بین‌المللی حمایت از سال بین‌المللی مراتع و دامداران راه‌اندازی شده است که آدرس آن <https://www.iyrp.info> است. لازم به ذکر است که دکتر حسین بدری‌پور طی چند سال گذشته با کمیته بین‌المللی حمایت از نام‌گذاری سال بین‌المللی که گروهی غیردولتی متشکل از کارشناسان و متخصصان بین‌المللی است، همکاری نزدیکی داشته و در حال حاضر مسئول گروه خاورمیانه و شمال آفریقای آن کمیته می‌باشد.

کشورهای عضو به ایجاد ارتباط بهتر با طبیعت به میزبانی دولت کاستاریکا برگزار می گردد.

امروزه به استثنای مناطق قطبی بشر تقریباً سه چهارم از اراضی باقیمانده کره مسکون را جهت تأمین نیازهای فزاینده خود به غذا، مواد اولیه و مسکن تغییر کاربری داده است. احیاء زیست بومهای تخریب یافته در بهبود معضل تغییرات اقلیمی مؤثر بوده و موجب تقویت این زیست بومها در برابر بلایا و رویدادهای اقلیمی حدی نظیر حریق جنگل، خشکسالی، سیلابها و طوفانهای شن و گردوغبار می شود. احیاء چشم اندازهای طبیعی تماس حیات وحش را با زیستگاههای انسانی کاهش داده و به نوعی سپری طبیعی در برابر بیماریهای مشترک بین انسان و حیوان ایجاد نموده است.

جلوگیری از نابودی و تخریب اراضی حاصلخیز و زیست بومهای طبیعی و کند و معکوس نمودن روند این فرایند امری ضروری و مهم در بهبودی سریع از همه گیری کووید -۱۹ و تضمین بقاء انسانها و کره مسکون محسوب می شود.

برنامه های احیایی می تواند نقش چشمگیری در بهبود اقتصاد دوران پسا کرونا ایفاء می نماید. سرمایه گذاری در این برنامه ها ضمن ایجاد فرصت های شغلی و منافع اقتصادی با توجه به شرایط سخت موجود که صدها میلیون شغل در شرف نابودی است، موجب تداوم معیشت جوامع محلی می گردد.

بنا بر اظهارات آقای ابراهیم تیاو دبیر اجرایی کنوانسیون مقابله با بیابانزایی ملل متحد: طرح ها و ابتکارات هوشمندانه در برنامه های احیایی، به ویژه برای زنان و جوانانی که در مواقع بحران، آخرین دریافت کننده کمک ها هستند، مفید بوده و ورود به "دهه جهانی احیاء اکوسیستمها" فرصت مغتنمی است تا بتوانیم از طریق راهبرد بازسازی بهینه تر اکوسیستم های خشکی در رفع همه گیری کووید ۱۹ موفق تر عمل کنیم؛ لذا چنانچه کشورها بتوانند تقریباً ۸۰۰ میلیون هکتار از اراضی تخریب شده را بر اساس تعهدات خود تا سال ۲۰۳۰ احیاء نمایند، در آن صورت قادر خواهیم بود نوع بشر و کره مسکون را از خطر انقراض نجات دهیم.

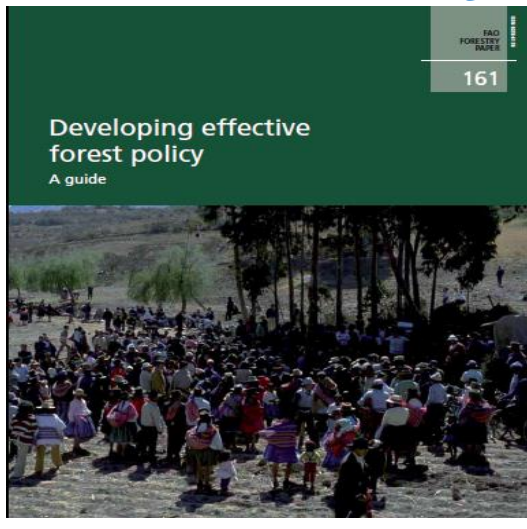
روز جهانی مقابله با بیابانزایی و خشکسالی همه ساله با هدف افزایش آگاهی عموم از تلاش های بین المللی در زمینه مقابله با بیابانزایی برگزار می شود. این روز فرصت مغتنمی است تا به همه یادآور شود که معکوس کردن فرایند تخریب سرزمین از طریق کسب توانایی حل مسئله، مشارکت پذیری قوی و همکاری در تمام سطوح امکان پذیر است.

هدف از برگزاری روز جهانی مقابله با بیابانزایی و خشکسالی در سال ۲۰۲۱ این است که نشان دهیم سرمایه گذاری در برنامه احیاء اراضی نه تنها یک تصمیم اقتصادی هوشمندانه بلکه بخشی از راهکار مقابله با پاندمی کووید ۱۹ است، چراکه

جنگلی جهان به طور مداوم در حال پیشرفت بوده است. همچنین کتاب حاضر، اطلاعات ارزشمندی را در خصوص تاثیر فرآیند ارزیابی منابع جنگلی جهان بر افزایش آگاهی مندی جهانیان در خصوص اهمیت جنگل و نحوه گفتمان‌سازی در مورد مسائل جنگل‌داری و همچنین جنگل‌ها و استفاده از زمین در عرصه‌های ملی و بین‌المللی و اثرگذاری بر سرمایه‌گذاری‌های عمومی و خصوصی بخش جنگل ارائه می‌دهد. ضمناً جهت دریافت فایل کتاب مزبور می‌توانید به آدرس ذیل مراجعه نمایید.

<http://www.fao.org/3/18227EN/18227en.pdf>

معرفی دستورالعمل تدوین سیاست مؤثر جنگل

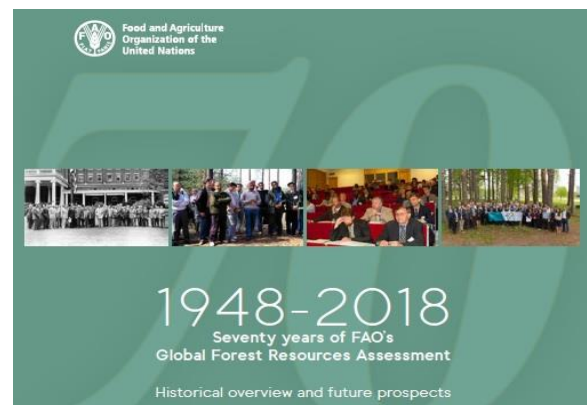
این راهنما با شماره انتشار ۱۶۱ از سری نشریات بخش جنگل فائو در سال ۲۰۱۰ منتشر شده است که ضمن ارائه کلیات تدوین سیاست جنگل به ذکر مثال‌هایی از شیوه تنظیم مؤلفه‌های

ضمن کمک به اشتغال‌زایی و بهبود معیشت، از ساختار اقتصادی در برابر بحران‌های آتی ناشی از تغییرات اقلیمی و خسارت‌های طبیعی حمایت می‌نمایند. پوستر این روز در انتهای بولتن ارائه شده است.

معرفی کتاب و دستورالعمل‌های فنی

مروری بر تاریخچه و فعالیت‌های ۷۰ ساله برنامه ارزیابی منابع

جنگلی جهان و دیدگاه‌های آتی

دپارتمان جنگل‌داری سازمان خواربار کشاورزی و ملل متحد - فائو اقدام به انتشار کتابی تحت عنوان "مروری بر تاریخچه و فعالیت‌های ۷۰ ساله برنامه ارزیابی منابع جنگلی جهان و دیدگاه‌های آتی آن" نموده است. این کتاب سعی دارد که به مناسبت بزرگداشت سالروز انتشار گزارش ارزیابی منابع جنگلی جهان، روند هفت دهه فعالیت آن را بازگو و همگام با بررسی تاریخچه‌ی آن، دست‌یافته‌ها و چالش‌های هر ارزیابی را معرفی نموده تا این واقعیت را نشان دهد که ارزیابی منابع

۶) در تدوین پیش نویس سیاست باید علایق دست اندرکاران مختلف اخذ و در فرایندهای مشارکتی و مذاکره‌ای

تعارضات رفع گردد؛

۷) سیاست‌هایی که در عمل خوب کار می‌کنند، باید به جنبه اجرایی آن‌ها هم اندیشیده شود یعنی توافقاتی در مورد رویکرد، مسئولیت‌ها، تأمین منابع، چهارچوب‌های حقوقی و نهادی و انعطاف در روش‌ها برای نیل به اهداف به عمل آید؛

۸) برای تدوین سیاست، لازم است از بدو امر ارتباطات حرفه‌ای و قوی و ظرفیت‌سازی برای شرکت‌کنندگان در فرایند و اجرایی شدن سیاست توجه ویژه شود؛

۹) سیاست جدید جنگل و استراتژی اجرایی شدن آن باید توسط سطوح عالی دولت مورد پذیرش قرار گیرد تا بیانگر تعهد دولت و هدایت مسئولین در اجرای آن باشد؛

۱۰) سیاست جنگل باید روزآمد باشد؛ لذا ایجاد ترتیبات نهادی که گفتمان میان دست‌اندرکاران برای اعمال اصلاحات و هماهنگی با سایر سیاست‌ها و تلفیق ابتکارات جدید و سازگاری در سیر زمان را تسهیل نماید، ضروری است. برای داوونلود فایل این راهنما به لینک ذیل مراجعه نمایید:

<http://www.fao.org/3/i1679e/i1679e00.pdf>

مختلف سیاست جنگل کشورهایی از چهارگوشه جهان می‌پردازد.

در مقدمه این کتاب، ده موضوع کلیدی که در تنظیم سیاست ملی جنگل باید مدنظر قرار گیرند، به‌قرار ذیل برشمرده شده‌اند:

۱) سیاست ملی جنگل باید در فرایند مذاکرات و توافق پس از ایجاد ذهنیت مشترک تنظیم شود؛

۲) اهداف سیاست جنگل باید ضمن پرداختن به مسائل اجتماعی، به اهداف توسعه کشور هم توجه داشته باشد؛

۳) قبل از شروع تدوین سیاست ملی جنگل، لازم است درک عمیقی از شرایط حاکم کشور کسب شود؛

۴) برای تنظیم سیاستی مناسب و کارآمد لازم است اطلاع‌رسانی، ظرفیت‌سازی، رهبری و پشتیبانی انجام و اطلاعات صحیح در مورد وضعیت و روند آتی عوامل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، زیست‌محیطی و فناوری که بر نحوه بهره‌برداری از جنگل تأثیرگذارند، در دسترس باشد؛

۵) مشارکت دست‌اندرکاران کلیدی در سطوح ملی و استانی در کل جریان برای احساس مالکیت و مسئولیت پیاده‌سازی سیاست ضروری است؛

بولتن اطلاع رسانی امور بین الملل سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

برگزار شد که آقایان دکتر کامران پورمقدم رئیس وقت شورای عالی و دکتر عباسعلی نوبخت معاون امور جنگل سازمان متبوع در این کارگاه آموزشی شرکت نمودند.

دوره های آموزشی متعددی در نقاط مختلف جهان برگزار شده است. در همین پیوند، دوره ای تحت عنوان یازدهمین دوره سیاست اجرایی بخش جنگل از تاریخ ۲۷-۱۷ سپتامبر ۲۰۱۹ برابر با ۲۶ شهریور لغایت ۵ مهر ۱۳۹۸ در کوالالامپور - مالزی

بولتن اطلاع رسانی امور بین الملل سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

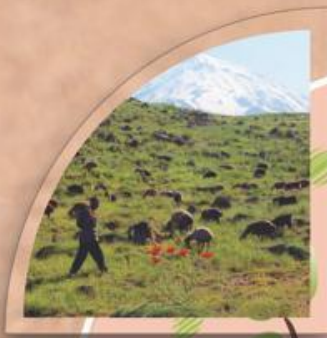
17 JUNE
2021 Desertification &
Drought Day

روز مقابله با بیابان زایی
و خشکسالی ۲۷ خرداد
۱۴۰۰

لهیاء سرزمین

بازسازی بهتر با سرزمین بدون تخریب

Restoration. Land. Recovery

We build back better with healthy land

